
**Studiu de oportunitate
privind fundamentarea necesității și oportunității
de înființare, organizare și administrare
a serviciului public de administrare a domeniului public și privat
din unitățile administrativ-teritoriale
din Regiunea cheie Cahul
prin cooperare intercomunală**

CUPRINS

INTRODUCERE.....	3
CAPITOLUL I. ASPECTE GENERALE	5
1.1. OBIECTUL STUDIULUI	5
1.2. SCOPUL STUDIULUI	5
1.3. ASPECTE LEGALE PRIVIND SERVICIUL PUBLIC DE ADMINISTRARE A DOMENIULUI PUBLIC ȘI PRIVAT A UNITĂȚILOR ADMINISTRATIV-TERITORIALE	6
CAPITOLUL II. CONDIȚIILE SOCIO-ECONOMICE A UNITĂȚILOR ADMINISTRATIV-TERITORIALE	10
CAPITOLUL III. SERVICIUL DE ILUMINAT PUBLIC EXISTENT	20
CAPITOLUL IV. OPȚIUNI DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE A SERVICIULUI DE ILUMINAT PUBLIC	27
OPȚIUNEA 1: CONTINUAREA ACTIVITĂȚII OPERATORILOR EXISTENȚI ÎN FIECARE UNITATE ADMINISTRATIV-TERITORIALĂ.....	27
OPȚIUNEA 2: ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA SERVICIULUI DE ILUMINAT PUBLIC PRIN COOPERARE INTERCOMUNALĂ	27
CAPITOLUL V. FINANȚAREA SERVICIULUI DE ILUMINAT PUBLIC	31
CAPITOLUL VI. DEZVOLTARE INSTITUȚIONALĂ.....	33
6.1. LACUNE NORMATIVE ÎN LEGEA NR. 1402/2002 PRIVIND APLICAREA COOPERĂRII INTERCOMUNALE ÎN FURNIZAREA/PRESTAREA SERVICIILOR PUBLICE DE GOSPODĂRIE COMUNALĂ ...	33
6.2. MODELUL INSTITUȚIONAL OPTIM PENTRU ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA SERVICIULUI DE ILUMINAT PUBLIC ÎN REGIUNEA CHEIE CAHUL.....	35
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI.....	41

INTRODUCERE

În cadrul **Programului UE4Moldova: regiuni cheie (finanțat de UE)/Componenta 2: Acces îmbunătățit la serviciile și utilitățile publice locale și calitatea acestora** a fost elaborat *Studiul de evaluare a nivelului de dezvoltare a serviciilor publice locale și a potențialului de cooperare intercomunală a unităților administrativ-teritoriale din Regiunile cheie Cahul și Ungheni*. Scopul studiului rezidă în crearea unei imagini asupra nivelului de dezvoltare a serviciilor publice locale în unitățile administrativ-teritoriale din Regiunile cheie Cahul și Ungheni, inclusiv a potențialului de organizare a acestora prin cooperare intercomunală.

Studiul a făcut cunoscute serviciile publice de interes local care necesită a fi organizate prioritar în unitățile administrativ-teritoriale din Regiunile cheie Cahul și Ungheni. De asemenea, s-a precizat că cooperarea intercomunală poate îmbunătăți calitatea serviciilor publice, iar promovarea acestora din perspectivă regională pot eficientiza utilizarea resurselor și moderniza modalitățile de prestare a serviciilor. Noua realitate europeană presupune eficientizarea costurilor și regionalizarea serviciilor, iar cooperarea intercomunitară pare să fie unica soluție viabilă pentru pregătirea autorităților publice locale.

În urma prezentării *Studiului de evaluare a nivelului de dezvoltare a serviciilor publice locale și a potențialului de cooperare intercomunală în Regiunile cheie Cahul și Ungheni*, autoritățile publice locale din Regiunea cheie Cahul au demarat negocierile privind identificarea serviciului public local care va fi organizat prin cooperare intercomunală.

În urma discuțiilor purtate, autoritățile publice locale din Regiunea cheie Cahul au selectat serviciul public de administrare a domeniului public și privat pentru a fi organizat prin cooperare intercomunală.

Administrarea domeniului public și privat reprezintă totalitatea acțiunilor și activităților edilitar-gospodărești prin care se asigură administrarea, gestionarea și exploatarea bunurilor din domeniul public și privat al unităților administrativ-teritoriale, altele decât cele date, potrivit legii, în administrarea altor servicii publice locale.

Dintre multitudinea activităților care compun serviciul de administrare a domeniului public și privat a unităților administrativ-teritoriale, autoritățile publice locale din Regiunea cheie Cahul au selectat serviciul de iluminat public spre a fi organizat prin cooperare intercomunală.

Cooperarea intercomunală presupune înființarea, organizarea și administrarea serviciilor publice, în comun, cu mai multe unități administrativ-teritoriale. De asemenea, prin cooperare

intercomunală pot fi implementate proiecte regionale de infrastructură. Prin unirea eforturilor a două sau mai multe unități administrativ-teritoriale se pot asigura premisele necesare pentru organizarea și finanțarea unui serviciu public de calitate.

Succesul cooperării intercomunală va conduce la îmbunătățirea eficienței bunurilor domeniului public și privat, atragerea investițiilor, dezvoltarea armonioasă a comunităților locale pe termen lung etc.

În data de 1 decembrie 2020 autoritățile publice locale din Regiunea cheie Cahul au semnat *Memorandumul de intenție în vederea inițierii cooperării intercomunale*. Scopul Memorandumului rezidă în asigurarea unor condiții adecvate pentru implementarea cu succes a cooperării intercomunale în organizarea, funcționarea și gestiunea serviciului public de administrare a domeniului public și privat.

Totuși, în vederea demarării activităților propuse, autoritățile publice locale urmează să decidă asupra înființării, organizării, funcționării și gestiunii serviciilor publice de administrare a domeniului public și privat, în comun, cu alte unități administrativ-teritoriale.

În acest sens, este necesar să fie elaborat un Studiu de oportunitate, care va fundamenta necesitatea și oportunitatea de înființare, organizare și administrare a serviciului public de administrare a domeniului public și privat din unitățile administrativ-teritoriale din Regiunea cheie Cahul prin cooperare intercomunală.

Prezentul Studiu de oportunitate este elaborat pentru unitățile administrativ-teritoriale din Regiunea cheie Cahul cu asistența Programului UE4Moldova: regiuni cheie (finanțat de UE)/Componenta 2: Acces îmbunătățit la serviciile și utilitățile publice locale și calitatea acestora.

Concluziile și recomandările propuse în prezentul Studiu de oportunitate vor reprezenta temeiul pentru înființarea, organizarea și gestiunea serviciului de administrare a domeniului public și privat prin cooperare intercomunală.

CAPITOLUL I. ASPECTE GENERALE

1.1. Obiectul studiului

Obiectul prezentului studiului de oportunitate este reprezentat de fundamentarea necesității și oportunității de înființare, organizare și administrare a serviciului public de administrare a domeniului public și privat din unitățile administrativ-teritoriale din Regiunea cheie Cahul prin cooperare intercomunală.

Activitățile din cadrul serviciului de administrare a domeniului public, care fac obiectul prezentului studiu sunt iluminatul public, exploatarea și întreținerea sistemului de iluminat public.

Se urmărește asocierea și cooperarea unităților administrativ-teritoriale din Regiunea cheie Cahul în vederea organizării și gestiunii, în comun, a serviciului de iluminat public. În subsidiar, activitatea are drept scop crearea și delegarea gestiunii serviciului de iluminat public către un operator regional dezvoltat, cu dotări tehnico-materiale adecvate, personal calificat și capacitate pentru reabilitarea și modernizarea infrastructurii aferente.

1.2. Scopul studiului

Prezentul Studiul de oportunitate are la bază analiza elementelor tehnice, economice, instituționale și legale aferente cadrului de desfășurare a serviciului de iluminat public din Regiunea cheie Cahul și identificarea celei mai bune soluții de cooperare intercomunală în organizarea și funcționarea acestuia.

Elaborarea Studiului de oportunitate are drept scop analiza unor elemente relevante care includ:

- definirea ariei Studiului de oportunitate;
- condițiile socio-economice a unităților administrativ-teritoriale;
- descrierea serviciului de iluminat public existent;
- finanțarea serviciului de iluminat public;
- identificarea și selecția opțiunilor viabile;
- motivarea economică, socială, de mediu și juridică;
- identificarea modelului instituțional viabil pentru organizarea serviciului de iluminat public prin cooperare intercomunală.

1.3. Aspecte legale privind serviciul public de administrare a domeniului public și privat a unităților administrativ-teritoriale

Pentru o mai bună înțelegere a serviciului de administrare a domeniului public și privat, este necesar a clarifica noțiunea de domeniu public și domeniu privat; noțiunea serviciului de administrare a domeniului public și privat, inclusiv activitățile care-l compun; elementele definitorii ale serviciului de iluminat public.

Potrivit art. 74 alin. (1) din Legea privind administrația publică locală nr. 436/2006, patrimoniul unităților administrativ-teritoriale se constituie din bunurile mobile și imobile proprietate a satului (comunei), orașului (municipiului), raionului și unității teritoriale autonome Găgăuzia, precum și drepturile și obligațiile lor cu caracter patrimonial.

La rândul lor, bunurile mobile și imobile proprietate a unităților administrativ-teritoriale se împart în bunuri ale domeniului public și bunuri ale domeniului privat.

Din domeniul public fac parte totalitatea bunurilor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale determinate de lege, precum și bunurile care, prin natura lor, sunt de uz sau de interes public. Interesul public implică afectarea bunului la un serviciu public sau la orice activitate care satisface nevoile colectivității fără a presupune accesul nemijlocit al acesteia la utilizarea bunului conform destinației menționate.

Legea nr. 436/2006 enumeră la art. 75 alin. (2) categoriile de bunuri ale domeniului public de interes local: terenurile pe care sunt amplasate construcții de interes public local, porțiunile de subsol, drumurile, străzile, piețele, obiectivele acvatice separate, parcurile publice, terenurile de sport, stadioanele, precum și terenurile de joacă pentru copii delimitate și înregistrate conform legislației în vigoare, clădirile, monumentele, muzeele, pădurile, zonele de protecție și zonele sanitare, alte obiective care, conform legii, nu aparțin domeniului public al statului.

Aceste bunuri sunt supuse unui regim juridic distinct, fiind inalienabile, insesizabile și imprescriptibile. Astfel, bunurile domeniului public:

- nu pot fi înstrăinate sau depuse în capitalul social al unor persoane juridice;
- nu pot fi supuse urmăririi silite;
- nu pot fi incluse în masa debitoare în cazul insolvenței/falimentului persoanei juridice;
- nu pot fi obiectul unei garanții reale;
- nu pot fi dobândite de persoane fizice sau juridice prin uzucapiune.

Prin urmare, bunurile domeniului public pot fi transmise doar în folosință de către titularul dreptului de proprietate, adică consiliul local/consiliul raional.

Din domeniul privat al unității administrativ-teritoriale fac parte bunurile care, prin lege sau în modul stabilit de lege, nu sunt trecute în domeniul public. Aceste bunuri sunt alienabile, prescriptibile și sesizabile, cu excepțiile stabilite expres prin lege.

Cum este organizată administrarea bunurilor domeniului public și bunurilor domeniului privat?

Potrivit art. 2 din Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402/2002, *administrarea domeniului public* reprezintă totalitatea activităților cuprinzând construcția, modernizarea și întreținerea străzilor, drumurilor, piețelor publice, târgurilor, oboarelor, podurilor, viaductelor, pasajelor pentru transport și pietonale, organizarea circulației rutiere și pietonale, introducerea

unor sisteme moderne de semnalizare și dirijare a circulației rutiere, asigurarea iluminării localităților, întreținerea zonelor verzi, grădinilor publice și scuarurilor, terenurilor și sălilor de sport și cabinetelor de fizioterapie de pe lângă acestea, locurilor de agrement, dezăpezirea drumurilor și trotuarelor, amenajarea pârtiilor și instalațiilor de schiere, locurilor de afișaj și publicitate, întreținerea rețelelor de cabluri, întreținerea stațiilor de transport auto, hotelurilor, monumentelor, înființarea și întreținerea menajeriilor, asigurarea funcționării băilor publice etc.

Astfel, administrarea domeniului public dobândește statutul de serviciu public, prin care se asigură administrarea, gestionarea și exploatarea bunurilor din domeniul public și privat al unităților administrativ-teritoriale, altele decât cele date, potrivit legii, în administrarea altor servicii publice locale.

Serviciile de administrare a domeniului public și privat sunt destinate satisfacerii unor nevoi ale comunităților locale, contribuie la ridicarea gradului de civilizație și confort al acestora, grupând activități și acțiuni de utilitate și interes public având ca obiect:

- a) construirea, modernizarea, exploatarea și întreținerea străzilor, drumurilor, podurilor, viaductelor, a pasajelor rutiere și pietonale, subterane și supraterane;
- b) asigurarea iluminatului public;
- c) amenajarea și întreținerea zonelor verzi, a parcurilor și grădinilor publice, a terenurilor de sport, a locurilor de agrement și a terenurilor de joacă pentru copii;
- d) amenajarea, întreținerea și exploatarea lacurilor, a bazelor de odihnă și tratament;
- e) construirea, modernizarea, întreținerea, administrarea și exploatarea piețelor agroalimentare, a târgurilor și oboarelor;
- f) organizarea și optimizarea circulației rutiere și pietonale;
- g) instalarea, întreținerea și funcționarea sistemelor de semnalizare și dirijare a circulației urbane, în vederea asigurării siguranței traficului și pentru fluidizarea acestuia;
- h) amenajarea, organizarea și exploatarea parcurilor, a locurilor publice de afișaj și reclame, a panourilor publicitare, a mobilierului urban și rural;
- i) înființarea, organizarea și exploatarea unor servicii de întreținere, reparații curente și reabilitare a fondului locativ aflat în proprietatea unităților administrativ-teritoriale;
- j) înființarea, organizarea și exploatarea băilor publice, a sălilor de gimnastică și fizioterapie, a sălilor și terenurilor de sport, a patinoarelor, a campingurilor;
- k) administrarea cimitirelor, a grădinilor botanice și/sau zoologice, a WC-urilor publice, etc.

Deși administrarea domeniului public și privat nu este enumerat expres printre serviciile publice de gospodărie comunală, autoritățile publice locale pot înființa asemenea servicii publice, dacă se constată necesitatea acestora (art. 3 alin. (2) din Legea nr. 1402/2002).

După cum se poate observa, serviciul de administrare a domeniului public înglobează foarte multe activități, mai mult sau mai puțin interdependente. Prin urmare, autoritățile publice locale pot crea serviciul de administrare a domeniului public care va cuprinde totalitatea activităților enumerate mai sus, fie doar pentru anumite activități.

Spre exemplu, pentru acest Studiu de oportunitate, serviciul de administrare a domeniului public va cuprinde doar serviciul de iluminat public, exploatarea și întreținerea sistemului de iluminat public.

Iluminatul public reprezintă unul din criteriile de calitate ale civilizației. Realizarea unui serviciu de iluminat modern contribuie la crearea unor condiții mult mai bune pentru desfășurarea și diversificarea activităților populației prin crearea condițiilor confortabile în perioada de noapte.

Iluminatul public trebuie să asigure satisfacerea unor cerințe și nevoi de interes public, precum:

- ✓ îmbunătățirea calității iluminatului public din localitate;
- ✓ optimizarea consumului de energie;
- ✓ garantarea permanenței în funcționarea iluminatului public;
- ✓ realizarea unui raport optim calitate/cost pentru perioada de derulare a contractului de delegare a gestiunii și un echilibru între riscurile și beneficiile asumate prin contract (structura și nivelul tarifelor practicate vor reflecta costul efectiv al prestației și vor fi în conformitate cu prevederile legale);
- ✓ administrarea corectă și eficientă a bunurilor proprietate publică și a banilor publici;
- ✓ un grad ridicat de civilizație, confort și calitate a vieții;
- ✓ creșterea gradului de securitate individuală și colectivă în cadrul comunității locale, precum și a gradului de siguranță a circulației rutiere și pietonale;
- ✓ stimularea dezvoltării economico-sociale localității;
- ✓ punerea în valoare a elementelor arhitectonice și peisagistice ale localității, etc.

Eficiența serviciului de iluminat public influențează în mod direct mediul economic și social al unității administrativ-teritoriale. Calitatea iluminatului public poate determina în mod cert creșterea nivelului de siguranță la nivel local, descurajând săvârșirea de infracțiuni și contravenții în spațiul public.

Iluminatul public face parte din activitățile de utilitate publică și de interes economic și social general desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale sub conducerea, coordonarea și responsabilitatea autorităților administrației publice locale.

Iluminatul public se realizează prin intermediul unui ansamblu tehnologic și funcțional alcătuit din construcții, instalații și echipamente specifice, denumit sistem de iluminat public.

Competența privind administrarea bunurilor domeniului public și bunurilor domeniului privat aparține autorităților publice locale în conformitate cu art. 14 alin. (2) și art. 43 alin. (1) din Legea nr. 436/2006.

În mod similar, Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402/2002 statuează în art. 14 alin. (1) competența exclusivă a autorităților publice locale privind înființarea, organizarea, coordonarea, monitorizarea și controlul funcționării serviciilor publice de gospodărie comunală, precum și crearea, administrarea și exploatarea bunurilor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale respective. Astfel, autoritățile deliberative (consiliile locale/consiliile orășenești) ale unităților administrativ-teritoriale au competența exclusivă privind înființarea, organizarea, coordonarea, monitorizarea și controlul funcționării serviciilor publice de administrare a domeniului public și privat, precum și crearea, administrarea și exploatarea bunurilor proprietate publică din infrastructura tehnico-edilitară a unităților administrativ-teritoriale.

Principalele competențe ale autorităților publice locale, enumerate în art. 14 alin. (4) din Legea nr. 1402/2002 sunt:

- elaborarea programelor de reabilitare, extindere și modernizare a dotărilor existente, precum și a programelor de înființare a unor noi sisteme publice de gospodărie comunală, în condițiile legii;

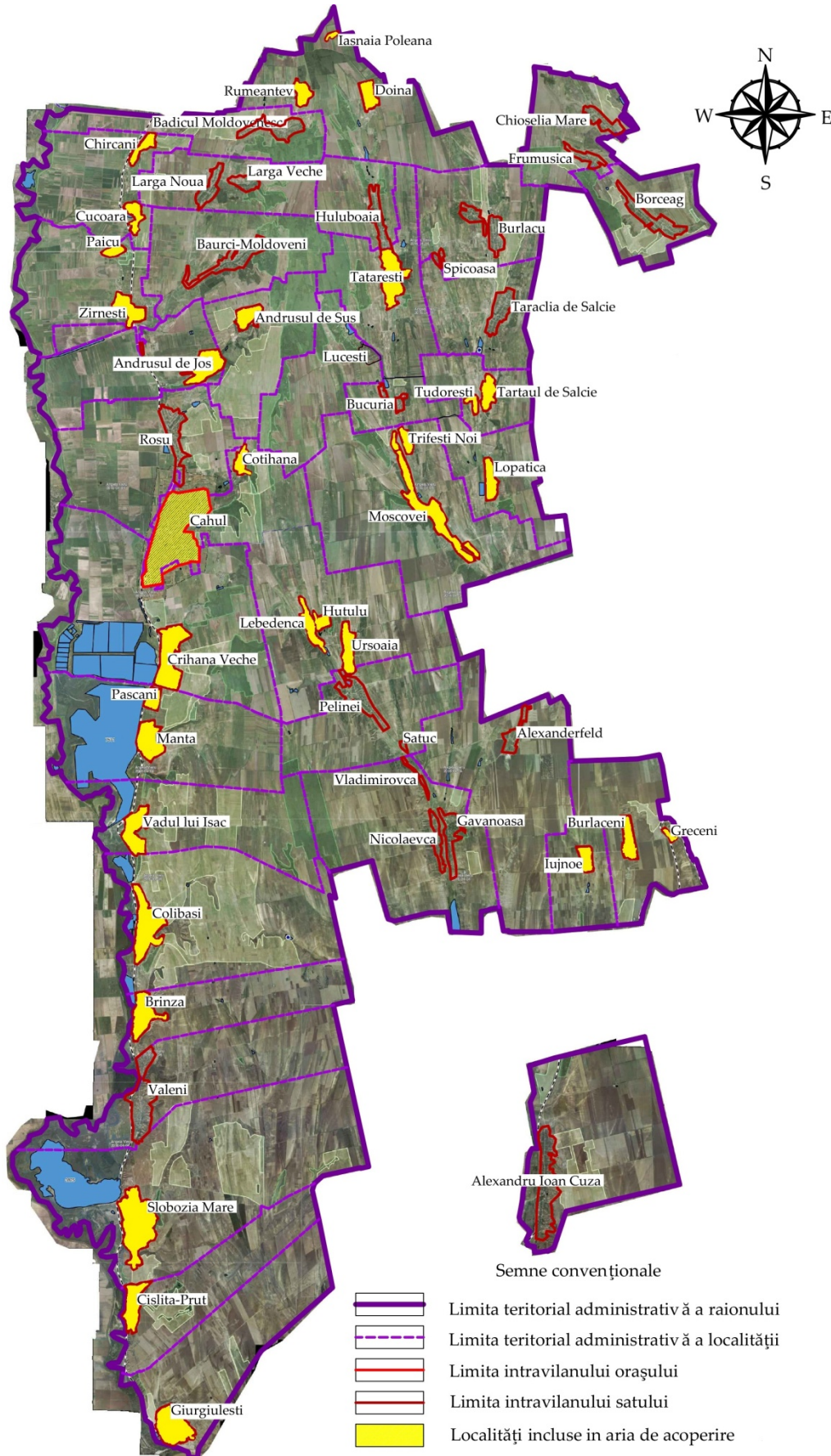
- coordonarea proiectării și executării lucrărilor tehnico-edilitare în scopul realizării acestora într-o concepție unitară și corelată cu programele de dezvoltare social-economică a localităților, cu planurile de amenajare a teritoriului, planurile generale de urbanism și programele de mediu;
- asocierea serviciilor publice de gospodărie comunală în vederea realizării unor investiții de interes comun;
- inițierea parteneriatului public-privat pentru gestiunea serviciilor publice de gospodărie comunală, precum și a bunurilor proprietate publică din infrastructura tehnico-edilitară a unităților administrativ-teritoriale;
- participarea cu capital social sau cu bunuri la capitalul sau bunurile agenților economici pentru realizarea de lucrări și furnizarea/prestarea de servicii publice de gospodărie comunală la nivel local sau raional, după caz;
- contractarea sau garantarea, în condițiile legii, a împrumuturilor pentru finanțarea programelor de investiții pentru dezvoltarea infrastructurii de gospodărie comunală a localităților – efectuarea de lucrări noi, extinderi, dezvoltarea de capacități, inclusiv reabilitarea, modernizarea și reechiparea sistemelor existente;
- elaborarea și aprobarea normelor locale pentru reglementarea serviciilor publice de gospodărie comunală în baza normelor și a regulamentelor aprobate de Guvern, autoritatea publică centrală de specialitate, organul central de reglementare în domeniul respectiv.

CAPITOLUL II. CONDIȚIILE SOCIO-ECONOMICE A UNITĂȚILOR ADMINISTRATIV-TERITORIALE

Aria de acoperire a Studiului de oportunitate cuprinde municipiul Cahul, satul Andrușul de Jos, satul Andrușul de Sus, satul Brînza, comuna Burlăceni, satul Cîșlița-Prut, Satul Crihana Veche, comuna Cucoara, comuna Doina, Satul Giurgiulești, satul Iujnoe, comuna Lebedenco, satul Lopățica, comuna Manta, comuna Moscovei, satul Slobozia Mare, comuna Tartaul de Salcie, satul Tătărești, satul Vadul lui Isac, comuna Zîrnești din Regiunea cheie Cahul, după cum se vede în Figura 1.

Unitățile administrativ-teritoriale care nu sunt expuse în prezentul Studiu de oportunitate, au posibilitatea, ulterior, să se asocieze și să coopereze cu unitățile administrativ-teritoriale menționate mai sus în dezvoltarea serviciului de iluminat public.

Figura 1. Harta unităților administrativ-teritoriale acoperite de Studiul de oportunitate

Raionul Cahul

Din punct de vedere geografic, raionul Cahul este situat în partea de sud a Republicii Moldova, pe malul stâng al râului Prut. La nord, raionul are hotare administrative cu raionul Cantemir, la nord-est și sud-est – cu localități separate ce fac parte din componența UTA Găgăuzia, la est – cu raionul Taraclia, la sud – cu Ucraina, la vest, pe râul Prut, – cu România. Prin porțiunea de 1200 metri pe litoralul Dunării este asigurat accesul la Marea Neagră și bazinul acvatic al Europei Centrale și de Est.

Populația raionului constituie circa 120000 locuitori.

Teritoriul raionului este situat pe câmpia Prutului Inferior, la o altitudine de 119 m deasupra nivelului mării. Relieful coboară în trepte de la nord spre sud și cuprinde la nord Colinele Tigheciului, în centru Câmpia Cahulului, iar la est depresiunile râurilor Cahul, Salcia și Ialpuș. În partea de vest teritoriul este mai coborât și este reprezentat prin terasele vechi ale r. Prut, fragmentat de văi și vâlcele.

Zonele funcționale, după gradul de utilizare a teritoriului, se divizează în zone urbanizate, agricole și de agrement. În prezent, amplasarea concomitentă a diverselor zone funcționale creează conglomerate complicate ale teritoriului cu destinație funcțională diversă, încadrarea unei zone în alta. Adică, amplasarea zonelor industriale în zona de agrement, terenurile cu construcții pe terenurile agricole fertile, terenurile agricole pe terenurile urbane. Pentru utilizarea în perspectivă a teritoriului, în proiect sunt stipulate un șir de măsuri de sistematizare, care vor permite reglementarea amplasării zonelor funcționale.

Comunicațiile de transport. Accesul între localitățile din teritoriul raionului se desfășoară prin intermediul arterelor rutiere și de cale ferată, care asigură traficul de mărfuri și de călători. Raionul are conexiune directă cu Uniunea Europeană prin România. Conexiunea se asigură prin intermediul celor 2 puncte vamale: Cahul–Oancea și Giurgiulești–Galați. La est raionul are conexiune cu Ucraina prin 2 puncte vamale: Palanca - Maiaki - Udobnoe, inclusiv una feroviară – Giurgiulești - Reni.

Raionul Cahul este parte componentă în cadrul a două euroregiuni: „Dunărea de Jos” și „Marea Neagră”. Poziționarea geografică a raionului și vecinătatea acestuia cu România și Ucraina, precum și apartenența la cele 2 euroregiuni avantajează raionul, oferindu-i acces la fondurile Uniunii Europene prin programe transfrontaliere. Avantajul strategic al raionului, sub aspectul așezării teritoriale, este ieșirea/accesul la Marea Neagră prin Portul Internațional Liber Giurgiulești (PLIG), unicul port din Republica Moldova accesibil pentru navele maritime de pe Dunăre. Fluviul propriu-zis și canalul Rhein - Main - Dunăre creează o legătură de transport fluvial între Marea Neagră, Marea Nordului și 14 state europene.

Acordul de asociere Uniunea Europeană - Republica Moldova și Acordul de liber schimb influențează pozitiv dezvoltarea raionului prin crearea oportunităților în vederea trasării pe teritoriu a unor culoare europene majore de transport către est, ceea ce poate spori impactul dezvoltării economice regionale.

Municipiul Cahul

Municipiul Cahul include în componența sa și localitatea Cotihana.

Municipiul Cahul este situat în partea de sud-vest a Republicii Moldova, la frontiera cu România. Municipiul este situat pe râul Frumoasa la distanță de 175 km de orașul Chișinău și la 60 km de or. Galați, România.

Cu 36,921 mii de locuitori, Cahul este centrul administrativ al raionului Cahul. Este al șaselea oraș ca mărime din țară (după Chișinău, Bălți, Tiraspol, Tighina și Rîbnița), dar al treilea după dezvoltare economică și ca importanță socială. Deseori municipiul Cahul este poreclit "Capitala de Sud" a Moldovei.

Suprafața totală a orașului Cahul este de 3415 ha, dintre care circa 2000 ha constituie terenurile cu destinație agricolă; suprafața netă a urbei este de 1417 ha. Spațiile verzi ocupă 432 ha, din care 381 ha fac parte din Fondul forestier de stat și 21 ha sunt parcuri și scuaruri. Bazinele acvatice ocupă o suprafață totală de 37 ha. De asemenea, orașul este traversat în direcția est-vest de două râulețe: Frumoasa (lungimea 9 km) și Cotihana (lungimea 7,4 km). Râul Prut, care curge în apropierea orașului, este principala sursă de alimentare cu apă a municipiului.

Pe teritoriul municipiului Cahul sunt surse de ape minerale curative și nămoluri balneare.

În municipiul Cahul sunt înregistrați circa 3.800 agenți economici; cea mai mare parte activează în domeniul comerțului – 2000, în alte ramuri ale economiei: industrie – 43, construcții – 37, transport – 67, gospodării țărănești – 684.

În municipiu activează 8 instituții preșcolare, 3 școli primare, 2 gimnazii, 5 licee și 5 școli medii. Învățământul profesional se desfășoară prin intermediul a 2 școli profesionale și una polivalentă. În anul 1999 a fost înființată Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul, în incinta căreia activează și extensiunea Universității "Dunărea de Jos" din Galați. Pe lângă aceasta, în oraș activează Colegiul Industrial - Pedagogic și Colegiul de Medicină. În toate instituțiile superioare de învățământ își fac studiile circa 3.000 studenți.

Satul Andrușul de Jos

Satul Andrușul de Jos este o localitate situată la latitudinea 45.9858, longitudinea 28.2211 și altitudinea de 63 metri față de nivelul mării. Populația este de 2261 locuitori. Distanța până în or. Cahul este de 8 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 123 km.

Activitatea economică a localității se bazează pe agricultură, zootehnie (creșterea bovinelor și ovinelor), precum și activități comerciale aferente specificului sus-menționat.

Satul Andrușul de Sus

Satul Andrușul de Sus este o localitate situată la latitudinea 46.0074, longitudinea 28.2461 și altitudinea de 159 metri față de nivelul mării. La moment în localitate locuiesc 1506 persoane. Distanța directă până în or. Cahul este de 11 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 120 km.

Din punct de vedere economic Andrușul de Sus este o localitate agrară. Agenții economici din localitate cultivă viță de vie de soiuri tehnice și de masă, inclusiv culturi cerealiere. În localitate activează un frigider pentru păstrarea strugurilor de masă, 4 magazine și 2 baruri.

Drept obiectiv de investiții pentru viitor, localitatea își propune continuarea construcției apeductului și sistemului de canalizare.

Satul Brînza

Satul Brînza este situat la latitudinea 45.6777, longitudinea 28.1741 și altitudinea de 15 metri față de nivelul mării. Populația este de 2640 locuitori. Distanța până în or. Cahul este de 23 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 151 km.

Viața economică a localității este caracterizată prin dezvoltarea vitivinicolă.

Comuna Burlăceni

Comuna Burlăceni include în componența sa: localitatea Burlăceni și localitatea Greceni.

Comuna Burlăceni este situată la latitudinea 45.7580, longitudinea 28.5069 și altitudinea de 136 metri față de nivelul mării. Populația comunei este de 2300 locuitori. Distanța directă până în or. Cahul este de 38 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 129 km.

Viața economică a localității este caracterizată de activități agricole.

Satul Cîșlița-Prut

Satul Cîșlița-Prut este situat la latitudinea 45.5377 longitudinea, 28.1700 și altitudinea de 29 metri față de nivelul mării. Populația este de 1300 locuitori. Distanța până în or. Cahul este de 36 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 163 km.

În localitate activează 6 agenți economici care își desfășoară activitatea în domeniul comercial, alți 4 în domeniul agricol.

Obiective de investiții pentru viitor: reparația capitală a casei de cultură; construcția sistemului de canalizare; iluminatul stradal pe întreg teritoriul satului; reparația drumurilor locale; reparația trotuarelor.

Satul Colibași

Satul Colibași este o localitate situată la latitudinea 45.7186, longitudinea 28.1802 și altitudinea de 50 metri față de nivelul mării. Populația este de 5978 locuitori. Distanța până în or. Cahul este de 19 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 147 km.

În localitate activează 14 agenți economici în domeniul agriculturii; Asociația producătorilor de struguri; depozit frigorific; magazine alimentare(6); stații peco (2); brutărie; patiserie; magazin auto; serviciu de televiziune-internet.

Investiții pentru viitor: construcția sistemului de canalizare; drumuri locale; consolidarea Centrului Cultural.

Satul Crihana Veche

Satul Crihana Veche este situată la latitudinea 45.8458, longitudinea 28.1947 și altitudinea de 70 metri față de nivelul mării. Populația este de 4554 locuitori. Distanța până în or. Cahul este de 6 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 136 km.

În localitate activează 22 agenți economici care contribuie financiar la bugetul localității prin achitarea taxelor locale și a impozitelor.

Obiectivele de investiții pentru viitor: finalizarea construcției rețelei de canalizare; conectarea gospodăriilor la rețeaua de canalizare; instalarea panourilor solare; construcția trotuarelor ce vor ține cont de nevoile speciale ale persoanelor cu dezabilități; reconstrucția și amenajarea parcului din localitate.

Comuna Cucoara

Comuna Cucoara include în componența sa: localitatea Cucoara și localitatea Chircani.

Comuna Cucoara este situată la latitudinea 46.0569, longitudinea 28.1708 și altitudinea de 20 metri față de nivelul mării. Populația comunei este de 2100 locuitori. Distanța până în or. Cahul este de 15 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 121 km.

Pe teritoriul comunei Cucoara există și obiective turistice care pot fi valorificate: Monumentul Eroilor din al II Război Mondial; Monument arheologic (tumult); Un cetățean al satului Cucoara a inițiat transformarea unei Case bătrânești în muzeu cu cazare turistică; Muzeul de la Casa de Cultură care dispune de diverse obiecte vechi.

Viața economică a localității este caracterizată prin îndeletnicirile tradiționale din domeniul agriculturii: cultivarea cerealelor, vitărit și apicultură.

Comuna Doina

Comuna Doina include în componența sa: localitatea Doina, localitatea Iasnaia Poleana și localitatea Rumeanțev.

Comuna Doina este situată la latitudinea 46.1119, longitudinea 28.3288 și altitudinea de 240 metri față de nivelul mării. Populația comunei este de 1 521 locuitori. Distanța până în or. Cahul este de 25 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 106 km.

Viața economică a localității este caracterizată prin îndeletniciri tradiționale: agricultură, viticultură și oierit.

Pentru viitor primăria comunei Doina își propune următoarele direcții de investiții: reparația capitală a grădiniței de copii; reparația capitală a Căminului Cultural; aprovizionarea cu apă potabilă a satului Iasnaia Poleana și a satului Doina; gazificarea satelor componente ale comunei Doina; reparația drumurilor locale; dezvoltarea turismului în teritoriu; amenajarea parcului din satul Doina.

Satul Giurgiulești

Satul Giurgiulești este situat la latitudinea 45.4816, longitudinea 28.1972 și altitudinea de 49 metri față de nivelul mării. Populația este de 2992 locuitori. Distanța directă până în or. Cahul este de 42 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 167 km.

Pe teritoriul satului există un muzeu, grupuri folclorice, de câtva timp se lucrează la crearea unui traseu turistic comun Giurgiulești - Crihana Veche, locuri de cazare turistică nu sunt disponibile deocamdată.

În localitate activează trei agenți economici în domeniul agriculturii și câteva gospodării țărănești care au comasat până la 20 ha; alți agenți economici activează în Zona PILG (Portul Internațional Liber Giurgiulești), Terminalul Petrolier, Terminalul Cerealier, Trans Oil, Trans Cargo ș.a.

Obiectivele de investiții pentru viitor sunt în domeniul dezvoltării infrastructurii: apă, canalizare, drumuri, iluminare stradală, dezvoltarea turismului.

Satul Iujnoe

Satul Iujnoe este situat la latitudinea 45.7524, longitudinea 28.4775 și altitudinea de 99 metri față de nivelul mării. Populația este de 730 locuitori. Distanța până în or. Cahul este de 35 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 130 km.

Activitatea economică a localității este reprezentată prin două unități de comerț și gospodăriile țărănești individuale din localitate.

Comuna Lebedenco

Comuna Lebedenco include în componența sa: localitatea Lebedenco, localitatea Hutulu și localitatea Ursoaia.

Comuna Lebedenco este situată la latitudinea 45.8561, longitudinea 28.2916 și altitudinea de 73 metri față de nivelul mării. Populația comunei este de 2478 locuitori. Distanța până în or. Cahul este de 12 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 129 km.

Comuna Lebedenco are o economie slab-dezvoltată, preponderent agrară. Fondul funciar la finele anului 2020 constituia 6151,62 ha, dintre care terenuri arabile - 4167,96 ha. Viile și livezile sunt principalele culturi multianuale. Pe teritoriul localității există 26,3 ha terenuri sub ape, 381,65 ha pășuni și 531,07 ha plantații forestiere. Suprafața relativ medie de pășuni permite dezvoltarea creșterii animalelor în localitate (6 stâne cu un total de 168 oi și capre și circa 29 capete vite cornute mari).

Tradițional locuitorii comunei Lebedenco sunt angajați în agricultură. În comună sunt înregistrate 77 gospodării țărănești și 13 agenți economici. Pentru o agricultură performantă este necesară comasarea terenurilor agricole. Actualmente doar SRL „IRI - CARMEN” prelucrează terenuri proprii și arendate - 3487,46 ha și SRL „MargostAgro” 472,36 ha care au terenuri consolidate. În mare parte, gospodăriile agricole acționează pe cont propriu, separat, practicând o agricultură orientată preponderent spre autoconsum.

Obiectivele de investiții pentru viitor:

- ✓ Construcția sistemului centralizat de canalizare;
- ✓ Serviciul de evacuare și depozitare centralizată a deșeurilor;
- ✓ Construcția și reparația drumurilor din localitate;
- ✓ Amenajarea locurilor de agrement;
- ✓ Finalizarea construcției rețelelor de gaze naturale în satul Ursoaia.

Satul Lopățica

Satul Lopățica este o localitate situată la latitudinea 45.9294, longitudinea 28.4122 și altitudinea de 71 metri față de nivelul mării. Populația este de 676 locuitori. Distanța până în or. Cahul este de 24 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 117 km.

Pe teritoriul satului își desfășoară activitatea agenții economici din domeniul agriculturii: SRL „Gigalboe-Agro”, SRL „Cioc-Maidan-Vin” și GȚ „Gazibar Vladislav”. În domeniul economic desfășoară activități Î.I. „Mustafa Liudmila”, Î.I. „Cîneva Ludmila”, SRL „Martîn Grup”.

Pentru viitor sunt preconizate investiții în aprovizionarea cu apa potabilă, repararea clădirii Casei de Cultură, sălii de sport din gimnaziul „Ivan Vazov”, clădirea Primăriei etc.

Comuna Manta

Comuna Manta include în componența sa: localitatea Manta și localitatea Pașcani.

Comuna Manta este situată la latitudinea 45.8061, longitudinea 28.1833 și altitudinea de 27 metri față de nivelul mării. Populația comunei este de 4100 locuitori. Distanța directă până în or. Cahul este de 10 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 140 km.

Dintre atracțiile turistice, pe teritoriul comunei Manta se regăsește pensiunea turistică "La casa BUNICULUI", care prestează servicii de calitate în acest domeniu. În localitate activează 5 meșteri populari, membri ai Uniunii Meșterilor Populari din Moldova. Lacul Manta, cu cea mai mare suprafață din Moldova, este o atracție turistică pentru toți vecinii și străinii. Se organizează Festivalul Meșterilor populari din Lunca Prutului, Festivalul Pescăresc din Manta, Festivalul Dansului Popular din Manta, Festivalul "Pe aripile Copilăriei", etc. Avem foarte mulți apicultori și legumicultori, care se pot asocia, promovând zona și realizând produse ecologice la un preț mai mare.

Pe teritoriul comunei activează 16 agenți economici: 14 desfășoară activitatea comercială cu amănuntul (baruri, magazine mixte); un agent economic se ocupă cu extragerea și comercializarea nisipului; cooperativa de producători depozitează fructe și struguri la frigider, cu ulterioara comercializare a produselor pe piața internă și externă. O mare parte din populație se ocupă cu creșterea legumelor în sere, cu apicultura, oieritul.

Pe viitor planificăm să investim în: construcția sistemului de canalizare; instalarea sistemului de supraveghere video; iluminarea pe întreg teritoriul comunei; construcția trotuarelor pietonale în ambele sate; modernizarea parcului din centrul satului Manta; digitalizarea serviciilor publice; construcția unui pod de trecere în Lunca Prutului; asfaltarea drumurilor publice; construcția acoperișului Palatului de Cultură; plantarea a 2 ha de puiet; repararea încăperilor din Palatul de Cultură care ulterior vor fi date în locațiune tinerilor antreprenori; deschiderea și asigurarea funcționalității unui centru agricol regional în scopul susținerii/promovării agenților economici locali; descoperirea și amenajarea locurilor frumoase/istorice din comună care vor servi ca puncte turistice atractive generatoare de venit; identificarea, reparația și deschiderea unui muzeu al comunei, etc.

Comuna Moscovei

Comuna Moscovei include în componența sa: localitatea Moscovei și localitatea Trifeștii Noi.

Comuna Moscovei este situată la latitudinea 45.9141, longitudinea 28.3718 și altitudinea de 60 metri față de nivelul mării. Populația comunei este de 3200 locuitori. Distanța până în or. Cahul este de 18 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 119 km.

În comuna Moscovei activează 4 agenți economici în domeniul agricol și 11 agenți economici în domeniul prestări servicii.

În perspectivă, preconizăm următoarele investiții: construcția apeductului; reparația drumurilor; reconstrucția capitală a casei de cultură și iluminarea stradală.

Satul Slobozia Mare

Satul Slobozia Mare este situat la latitudinea 45.5763, longitudinea 28.1738 și altitudinea de 53 metri față de nivelul mării. Populația este de 5800 locuitori. Distanța până în or. Cahul este de 33 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 160 km.

Viața economică a localității este susținută de 39 agenți economici, printre care : S.A.” Fabrica de Vinuri Slobozia Mare”; 20 magazine și baruri; 5 SRL agricole; 2 farmacii; 2 farmacii veterinare; 2 stomatologii; 2 servicii auto; Consum COOP Slobozia Mare; alte servicii.

În perspectivă dorim să investim în drumuri, trotuare, iluminat stradal, apeduct, serviciu de salubritate, dezvoltarea economică locală, turism.

Comuna Tartaul de Salcie

Comuna Tartaul de Salcie include în componența sa: localitatea Tartaul de Salcie și localitatea Tudorești.

Comuna Tartaul de Salcie este situată la latitudinea 45.9719, longitudinea 28.4119 și altitudinea de 73 metri față de nivelul mării. Populația comunei este de 1090 locuitori. Distanța până în or. Cahul este de 25 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 113 km.

În localitate activează 6 agenți economici în domeniul agriculturii și comerțului.

Satul Tătărești

Satul Tătărești este situat la latitudinea 46.0250, longitudinea 28.3452 și altitudinea de 99 metri față de nivelul mării. Populația este de 2160 locuitori. Distanța până în or. Cahul este de 20 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 112 km.

Activitatea economică a localității este caracterizată de îndeletniciri agricole și comerț.

Pentru viitor dorim să extindem iluminatul stradal, aprovizionarea cu apă potabilă a localității, construcția drumurilor locale tip variantă–albă și asfalt, colectarea deșeurilor.

Satul Vadul lui Isac

Satul Vadul lui Isac este situat la latitudinea 45.7611, longitudinea 28.1666 și altitudinea de 12 metri față de nivelul mării. Populația este de 3100 locuitori. Distanța până în or. Cahul este de 15 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 145 km.

În localitate activează agenți economici în domeniul comerțului, agriculturii, apiculturii și grădinăritului.

Investiții pentru viitor: sisteme de irigare moderne; utilaje de evacuarea deșeurilor menajere și tomberoane; construcția și repararea drumurilor din localitate.

Comuna Zîrnești

Comuna Zîrnești include în componența sa: localitatea Doina, localitatea Paicu și localitatea Tretești.

Comuna Zîrnești este situată la latitudinea 46.0111, longitudinea 28.1630 și altitudinea de 14 metri față de nivelul mării. Populația comunei este de 2774 locuitori. Distanța până în or. Cahul este de 11 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 125 km.

Pe teritoriul comunei Zîrnești activează mai mulți producători agricoli; o uzină de beton –asfalt; un incubator; o secție de cusut fețe de încălțăminte; 6 baruri; 2 magazine; o stomatologie; stație de vulcanizare și reparare a mașinilor; o benzinărie.

Se urmărește restabilirea fabricii de conserve din localitate.

CAPITOLUL III. SERVICIUL DE ILUMINAT PUBLIC EXISTENT

Regiunea cheie Cahul

Conform *Studiului de evaluare a nivelului de dezvoltare a serviciilor publice locale și a potențialului de cooperare intercomunală a unităților administrativ-teritoriale din Regiunile cheie Cahul și Ungheni* serviciul de iluminat public este organizat în 25 unități administrativ-teritoriale: municipiul Cahul, Manta, Iujnoe, Cîșlița-Prut, Pelinei, Moscovei, Andrușul de Sus, Huluboaia, Badicul Moldovenesc, Chioselia Mare, Crihana Veche, Găvănoasa, Lucești, Zîrnești, Colibași, Doina, Cucoara, Alexanderfeld, Tătărești, Giurgiulești, Brînza, Baurci-Moldoveni, Vadul lui Isac, Alexandru Ioan Cuza, Slobozia Mare, Burlacu, Lopățica, Lebedenco.

În toate unitățile administrativ-teritoriale iluminatul public este gestionat de primărie, fiind achitat din bugetul local.

Situația existentă în Regiunea cheie Cahul denotă faptul că autoritățile publice locale preferă să organizeze și să asigure iluminatul public prin gestiune directă.

În majoritatea unităților administrativ-teritoriale iluminatul public este achitat din bugetul local. Doar în satul Brînza și comuna Zârnești, serviciul este achitat de consumatori prin tarif.

Asocierea și cooperarea autorităților publice locale în organizarea serviciului de iluminat public, în diferite forme, lipsește cu desăvârșire în Regiunea cheie Cahul.

Municipiul Cahul

În principalul oraș al Regiunii cheie Cahul, iluminatul public este gestionat de Serviciul de salubritate a municipiului Cahul. Serviciul de salubritate este organizat în subordinea primăriei sub formă de instituție publică, fără personalitate juridică, non-profit, având în prezent 89 angajați. Serviciul de salubritate desfășoară următoarele activități:

- salubritatea, amenajarea, reamenajarea și întreținerea spațiilor verzi în municipiul Cahul, aceasta include: maturarea manuală a străzilor, drumurilor, aleilor în zona de autorizare a operatorului; udatul spațiilor verzi; tăierea de crengi pentru asigurarea vizibilității asupra indicatoarelor de circulație și a semafoarelor; tăierea sau defrișarea vegetației uscate, inestetice, atinse de boli sau care a depășit durata de exploatare; cosirea ierbii în preajma străzilor; întreținerea gardurilor de protecție a zonelor verzi aferente străzilor;
- colectarea și evacuarea deșeurilor;
- executarea marcajelor orizontale pe sectoare întregi de străzi și la intersecții;
- gestionarea câinilor fără stăpâni;
- lucrări de amenajare și deservire a havuzurilor, bazinelor de apă, serviciul salvamar, amenajarea și îngrijirea cimitirelor;
- înlăturarea zăpezii și gheții de pe străzi, acoperirea acestora cu material antiderapant, întreținerea viabilității străzii în timpul iernii prin îndepărtarea zăpezii de pe căile carosabile și combaterea lunecșului etc ;

- întreținerea semafoarelor;
- întreținerea iluminatului public;
- deservirea, amenajarea locurilor de staționare a transportului public etc

Serviciul de salubritate este finanțat din bugetul municipiului Cahul. Bugetul instituției a constituit 11729,6 mii lei în anul 2019, 15524,8 mii lei în anul 2020, pentru anul 2021 - 14619,6 mii lei.

În prezent, entitatea nu dispune de suficientă dotare tehnică și echipament, inclusiv există problema salarizării personalului.

Municipiul Cahul planifică următoarele investiții:

- proiectarea iluminatului public inteligent în cadrul Programului EU4Moldova: regiuni cheie; în principiu se urmărește reconstrucția totală a sistemului de iluminare stradală, construind un sistem inteligent;
- dotarea suplimentară cu echipament specializat;
- angajarea specialiștilor în amenajare peisagistică și electricieni pentru menținerea iluminatului public.

Satul Andrușul de Jos

Serviciul de iluminat public în satul Andrușul de Jos este organizat și prestat de primărie, fiind deservit de o persoană.

Lungimea totală a străzilor din localitate este de 17 km. Numai 3,5 km de stradă sunt iluminați, respectiv pe o distanță de 13,5 km este necesară construcția infrastructurii de iluminat public.

Serviciul este alimentat de la 6 transformatoare cu 6 puncte terminale, fiind construit prin fire aeriene de aluminiu. Iluminatul se face prin corpuri de iluminat de tip LED de 30W și 50W.

Evidența consumului de curent electric se face prin contor, iar cheltuielile sunt suportate de primărie împreună cu populația.

Satul Andrușul de Sus

Serviciul de iluminat public este organizat de primăria satului Andrușul de Sus. Din lungimea totală a străzilor din unitatea administrativ-teritorială de 12,2 km, 10,8 km sunt iluminați prin linii electrice aeriene cu fir de tip torsado de 1,2 A1, 8,8. 162 corpuri de iluminat de tip LED sunt plasate pe 162 de piloni care sunt proprietatea satului Andrușul de Sus. Mai este necesar de organizat serviciul dat pe o distanță de 2,2 km.

Localitatea nu dispune de un centru de colectare și prelucrare a corpurilor de iluminat expirate. Cele 6 centre de control al iluminatului stradal sunt amplasate la punctele de transformare. Dirijarea și controlul componentelor sistemului de iluminat public se operează prin releuri de timp.

Serviciul dat nu dispune de personal, nici de tehnică sau utilaj special. Evidența consumului de energie electrică se face prin intermediul contoarelor amplasate la centrele de control. Iluminatul stradal se achită din bugetul localității.

Satul Brînza

Serviciul de iluminat public este prestat de către administrația publică locală.

Lungimea totală a străzilor din localitate este de 10 km, dintre care 1 km este iluminat cu 50 de surse de iluminat de tip LED, respectiv mai e necesar de construit 9 km de rețea de iluminat stradal.

Serviciul dispune de 4 unități terminale și contor electric.

Serviciul este achitat de către locuitorii satului prin tarif local: 6 lei de gospodărie.

Comuna Burlăceni

Serviciul de iluminat public în comuna Burlăceni este organizat de primărie.

Lungimea străzilor din localitate este de 10 km dintre care 7 km sunt iluminați pe timp de noapte. Sistemul de iluminat dispune de 400 corpuri de iluminat și 105 piloni, 6 centre de control, 6 unități terminale. Conectarea și deconectare sistemului de iluminat se face manual de către un operator care deservește sistemul de iluminat public.

Controlul consumului de iluminat public se face prin contor și se achită din bugetul local.

Satul Cîșlița-Prut

Serviciul este prestat de primăria Cîșlița-Prut. Lungimea totală a străzilor este de 14 km. Toți 14 km sunt iluminați peste un stâlp. Lungimea totală a liniilor pentru iluminat este de 14 km, fir de aluminiu. Sistemul de iluminat dispune de 142 corpuri de iluminat tip LED, montate pe 142 de piloni care sunt proprietatea unității administrativ-teritoriale/cetățenilor.

Centrul de control al sistemului de iluminat este situat lângă transformatoare. Sistemul dispune de 4 contoare pentru evidența consumului de energie electrică pentru iluminatul stradal. În organizarea serviciului dat sunt implicate două persoane, care nu dispun de careva mijloace tehnice speciale aferente serviciului dat. Dirijarea și controlul componentelor sistemului de iluminat public se operează manual. Serviciul dat este achitat din bugetul primăriei.

Satul Colibași

Serviciul de iluminat public este asigurat pe întreg teritoriul satului Colibași.

Sistemul de iluminat public este construit prin linii electrice aeriene pe o distanță de 36,5km. Sistemul dispune de 515 corpuri de iluminat LED amplasate pe 515 piloni, 14 unități de control amplasate în preajma transformatoarelor electrice.

Serviciul este deservit de o persoană, iar cheltuielile sunt suportate din bugetul primăriei Colibași.

Satul Crihana Veche

Serviciul de iluminat public este organizat și prestat de primăria satului Crihana Veche.

Lungimea totală a străzilor din localitate se întinde pe o distanță de 42 km, dintre care numai 19,4 km sunt iluminați pe timp de noapte. Restul de 22.6 km urmează a fi construit.

Sistemul existent de iluminat public este format din linii electrice aeriene pe o distanță de 19,4 km, dotat cu 194 corpuri de iluminat amplasate pe 194 piloni proprietate a unității administrativ-teritoriale. Din cele 194 corpuri de iluminat, 144 sunt alimentate cu energie electrică din rețeaua electrică existentă, iar 50 se aprovizionează cu energie regenerabilă – solară.

Sistemul dispune de 14 unități terminale și 7 unități de control. Centrul de control al sistemului este amplasat în clădirea primăriei. Sistemul se operează prin senzori de lumină zi-noapte.

Evidența consumului de energie electrică se face prin contor și ulterior se achită din bugetul primăriei.

Sistemul este deservit de o persoană ce nu dispune de utilaje speciale necesare deservirii sistemului de iluminat public.

Comuna Cucoara

În localitate este organizat serviciul de iluminat public de primăria Cucoara.

Cei 14 km de străzi din localitate sunt iluminați pe o distanță de 13 km prin linii electrice aeriene. Sunt montate 182 corpuri de iluminat de tip LED pe 182 de piloni proprietate a companiei ÎCS „Premier Energy” SRL. Sistemul dispune de 7 unități terminale și 7 unități de control, dirijarea se operează prin sistem „timer”.

Evidența consumului de energie se face prin contor și se achită din contul primăriei. Serviciul nu dispune de utilaj specializat și este deservit de o persoană.

Comuna Doina

În comuna Doina este recent construit sistemul de iluminat public care cuprinde întreaga localitate. Cei 15,5 km de străzi sunt iluminate cu 525 de corpuri de iluminat de tip LED amplasate pe 525 de piloni proprietate a ÎCS „Premier Energy” SRL.

Sistemul de iluminat stradal din comuna Doina dispune de 8 unități de control și un sistem electronic de dirijare și control al componentelor de iluminat public.

Evidența consumului energiei electrice se face prin intermediul contoarelor electrice și se achită din contul bugetului local.

Satul Giurgiulești

În localitate este organizat și prestat serviciul de iluminat stradal de primăria Giurgiulești.

Localitatea dispune de circa 16 km de străzi dintre care 12 sunt iluminate pe timp de noapte, respectiv mai e necesar de construit sistemul de iluminat pe o distanță de 4 km.

Sistemul este dotat cu 220 de corpuri de iluminat de tip LED și 270 de piloni care sunt în proprietatea unității administrativ-teritoriale.

Sistemul este dotat cu 7 unități de control situate în preajma transformatoarelor electrice și contoare de evidență a energiei electrice, de alte utilaje serviciul nu dispune.

Serviciul este asigurat de 2 persoane.

Calcularea costurilor serviciului se face conform facturii emise de operatorul rețelelor electrice și se achită din bugetul local.

Satul Iujnoe

Serviciul de iluminat stradal este asigurat de primăria satului Iujnoe.

Lungimea totală a străzilor din localitate este de 5 km, toți sunt iluminați, parțial cu becuri LED. Liniile electrice sunt aeriene.

Pilonii pe care sunt amplasate sursele de iluminat sunt proprietatea companiei electrice. Sistemul de iluminat dispune de două unități de control. Conectarea sistemului de iluminat se face manual. Serviciul este achitat din bugetul primăriei.

Comuna Lebedenco

În comuna Lebedenco lungimea totală a străzilor este 26,8 km, fiind iluminate integral.

Serviciul este construit prin linii aeriene de aluminiu amplasate pe 86 stâlpi de beton care sunt proprietatea unității administrativ-teritoriale. Corpurile de iluminat sunt de tip LED.

Operatorul serviciului de iluminat public în comuna Lebedenco este "Premier Energy" SRL. Serviciul este achitat din contul primăriei. Evidența consumului de energie electrică se face prin contor.

Satul Lopățica

În satul Lopățica iluminatul public este asigurat pe o lungime de 2 kilometri. Sistemul este construit din fir de aluminiu tip APV 35 amplasat pe stâlpi de beton. Sunt 77 de corpuri de iluminat de tip LED amplasați pe 77 de piloni. Pilonii sunt proprietatea unității administrativ-teritoriale.

Serviciul este prestat de "Premier Energy" SRL. Se achită din contul primăriei în baza facturii lunare. Evidența consumului de energie electrică se face prin contor.

Comuna Manta

Satul Pașcani este iluminat în întregime, iar satul Manta 2/3. Serviciul este prestat de primăria Manta.

Comuna Manta dispune de 29 de km de străzi, dintre care 24 km sunt iluminați, respectiv mai e nevoie de iluminat încă 5 km de stradă.

Lungimea totală a liniilor electrice prin care se asigură iluminatul stradal constă din 0.6 km linii subterane și 23.4 km linii electrice aeriene.

Corpurile de iluminat în număr de 320 LED sunt amplasate pe 320 de piloni care sunt proprietatea a ÎCS „Premier Energy” SRL.

Rețeaua are în componența sa 6 puncte de control (2 în satul Pașcani și 4 în satul Manta).

Activitatea serviciului dat este asigurată de un electrician angajat pe 0,5 funcție, dar nu dispune de tehnică specială pentru deservirea sistemului de iluminat public.

Evidența consumului de energie electrică se face prin contoare electrice și se achită de către primărie, conform tarifelor stabilite de ANRE.

Comuna Moscovei

În localitate este organizat serviciul de iluminat public, prestat de către primărie.

Lungimea totală a străzilor din localitate este de 28 km, dintre care 24 km sunt iluminați prin linii electrice aeriene, 306 corpuri de iluminat LED, amplasate pe 306 piloni proprietate a unității administrative teritoriale. Sistemul dispune de 17 unități terminale și 17 unități de control. Respectiv mai e nevoie de a construi sistemul pe o distanță de 4 km.

Serviciul nu este asigurat cu mijloace tehnice speciale și este deservit de 1 persoană.

Evidența consumului de energie electrică se face prin contor și se achită din contul primăriei.

Satul Slobozia Mare

Serviciul de iluminat public este organizat de primăria Slobozia Mare. Lungimea totală a străzilor din localitate constituie 43 km, dintre care 30 km sunt iluminați pe timp de noapte, respectiv mai este necesitatea de a construi 13 km de rețea.

Sistemul de iluminat public din localitate este format din 30 km de linii electrice aeriene dotat cu 430 de corpuri de iluminat de tip JCU și LED, amplasate pe 430 de piloni proprietate a ÎCS „Premier Energy” SRL.

Centrele de control sunt amplasate în apropierea transformatoarelor pe suport special amenajat.

Sistemul de iluminat public dispune de 12 unități terminale și 12 unități de control. Dirijarea sistemului se efectuează prin sisteme de tip timer/automat. Evidența consumului de energie electrică se face prin intermediul contorului și se achită din bugetul primăriei.

Comuna Tartaul de Salcie

Pe teritoriul localității este organizat serviciul public de iluminat stradal pe o distanță de 6,9 km din cei 9,35 km de străzi din localitate.

Sistemul de iluminat public este format din 215 piloni proprietate a ÎCS „Premier Energy” SRL, pe care sunt amplasate 215 corpuri de iluminat LED. Sistemul dispune de 4 unități terminale și 5 unități de control.

Evidența energiei electrice se face prin intermediul contoarelor, iar achitarea din contul bugetului local. Serviciul nu dispune de personal și nici de utilaje specializate în deservirea sistemului.

Satul Tătărești

În satul Tătărești străzile se întind pe o lungime de 16 km, dintre care 8,9 km sunt iluminate. Sistemul existent este construit din fir de aluminiu amplasat pe piloni de beton. Corpurile de iluminat de tip LED sunt amplasate pe 144 de stâlpi.

Sistemul dispune de 6 unități terminale și 3 de control, un timer și contor electric.

Serviciul este achitat din bugetul primăriei.

Satul Vadul lui Isac

În localitate este organizat și prestat serviciul de iluminat public de primăria satului Vadul lui Isac.

Serviciul este organizat pe lungimea tuturor străzilor din localitate pe o distanță de 22 km, prin linii aeriene cu 270 de corpuri de iluminat de tip LED, amplasate pe 270 de piloni. Centrele de control sunt amplasate în patru puncte terminale ale sistemului, tot acolo sunt montate și unitățile de control.

În prestarea serviciului sunt implicate 2 persoane, dotate cu unelte electrice și de protecție. Dirijarea sistemului se operează prin timer. Evidența energiei electrice se face prin contoare electrice și se achită din bugetul local.

Comuna Zîrnești

Sistemul de iluminat public este compus din rețele electrice aeriene pe o lungime de 18,6 km și 0,78 km subterane. Sistemul dispune de corpuri de iluminat de tip LED, piloni de beton 23 dintre care sunt proprietatea unității administrativ-teritoriale, 5 unități terminale, 5 unități de control.

Dirijarea sistemului se operează prin timer, evidența energiei electrice se face prin contor și este achitată din contul cetățenilor prin tarif local 10 lei de gospodărie.

Sistemul este dirijat de două persoane, care nu dispun de mijloace tehnice speciale.

CAPITOLUL IV. OPȚIUNI DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE A SERVICIULUI DE ILUMINAT PUBLIC

În acest capitol se analizează opțiunile de organizare și funcționare a serviciului de iluminat public, respectiv a exploatării și dezvoltării infrastructurii tehnico-edilitare aferente. Pentru a realiza acest obiectiv vor fi prezentate opțiunile privind operarea serviciului în unitățile administrativ-teritoriale din Regiunea cheie Cahul, inclusiv argumentele pro și contra, finalizând cu motivele economico-financiare, sociale, privind protecția mediului și legale ale opțiunii selectate.

Practic se conturează următoarele opțiuni:

Opțiunea 1: Continuarea activității operatorilor existenți în fiecare unitate administrativ-teritorială

Conform informației prezentate de autoritățile publice locale și sistematizată în Capitolul III, reținem că în toate unitățile administrativ-teritoriale este organizat serviciul de iluminat public. Rata de acoperire a localităților cu infrastructura aferentă acestui serviciu diferă de la o localitate la alta. În toate unitățile administrativ-teritoriale gestiunea este asigurată de primărie.

Desfășurarea activităților de iluminat public implică un efort financiar foarte mare, constând în organizarea și funcționarea unui serviciu public în subordinea autorității publice locale, angajarea de personal specializat, dotarea cu mașini și utilaje specifice efectuării acestor activități, asigurarea unui sediu pentru serviciul public, achiziționarea de materiale specifice.

În acest context, este foarte greu să asiguri servicii de calitate, să întreții infrastructura aferentă serviciului, să finanțezi extinderi și modernizări etc.

În pofida faptului că se confruntă cu probleme financiare, tehnice, de personal, autoritățile publice locale fac tot posibilul să asigure un nivel adecvat de civilizație și confort a vieții pentru locuitori.

Această opțiune poate fi argumentată doar atunci când din evaluarea dimensiunii sistemului, a gradului de dezvoltare a acestuia, a particularităților economico-sociale ale localităților și implicit a posibilității autorității de finanțare ar rezulta un raport care să respecte în integralitate principiile de funcționare ale serviciului de iluminat public.

Opțiunea 2: Organizarea și funcționarea serviciului de iluminat public prin cooperare intercomunală

În cazul unităților administrativ-teritoriale care nu au capacitatea administrativă și financiară de a organiza un serviciu de iluminat public, inclusiv din cauza faptului că gestionarea serviciului public într-o localitate mică nu prezintă interes pentru operatorii economici care prestează servicii de iluminat, o soluție pentru asigurarea unui serviciu de iluminat public performant o reprezintă cooperarea intercomunală.

Cooperarea intercomunală este un instrument de furnizare/prestare în comun, în condiții de calitate și eficacitate, a serviciilor publice locale. De fapt, prin unirea eforturilor a două sau mai multe unități administrativ-teritoriale se pot asigura premisele necesare pentru organizarea și

finanțarea unui serviciu public de calitate, în condițiile în care fiecare autoritate publică locală în parte nu posedă puterea și resursele necesare pentru a face acest lucru.

Astfel, două sau mai multe unități administrativ-teritoriale pot să coopereze și să se asocieze, în condițiile legii, în scopul asigurării în comun a serviciului de iluminat public, precum și înființarea, modernizarea, reabilitarea și/sau dezvoltarea sistemului de iluminat public aferent.

Evident, cooperarea intercomunală ar putea reprezenta o soluție pentru localitățile care nu dispun de fonduri și care nu sunt atractive pentru operatorii economici din cauza dimensiunii business-ului.

În același timp, cooperarea intercomunală nu este o opțiune ușoară. Explicația rezidă în blocajele care pot apărea în cazul în care autoritățile publice locale nu cad de acord cu privire la activitățile comune, ceea ce va determina imposibilitatea realizării dezideratului de performanță energetică și de mediu a sistemelor de iluminat public.

În vederea asigurării unei cooperări intercomunale de succes, se impune o pregătire minuțioasă. Dar, ca recompensă, are potențialul oferirii de avantaje semnificative pentru toate unitățile administrativ-teritoriale, atât mari, cât și mici.

Esența cooperării intercomunitare nu constă în anumite forme organizatorico-juridice sau mecanisme de finanțare. Aceasta rezidă în însuși scopul cooperării intercomunitare: prestarea serviciilor mai calitative și promovarea dezvoltării locale. Cooperarea necesită eforturi, contribuții financiare și partajarea resurselor (personal, teren, echipamente, utilaje, clădiri etc.).

Totuși, în Republica Moldova, autoritățile publice locale sunt reticente privind cooperarea intercomunală. Nu se cunoaște modul de funcționare a cooperării intercomunale, cum vor activa, cum vor partaja atribuțiile, cum vor fi împărțite profitul etc. Din aceste considerente, autoritățile publice locale trebuie pregătite, instruite pentru a înțelege beneficiile cooperării intercomunale.

Principalele concluzii (pro și contra) ale analizei pentru fiecare opțiune sunt reflectate în tabelul 4-1.

Tabelul 4-1. Argumente pro și contra pentru fiecare opțiune

<i>Opțiunea 1: Continuarea activității operatorilor existenți în fiecare unitate administrativ-teritorială</i>	
PRO: <ul style="list-style-type: none">• asigură mai multă flexibilitate în operare la nivel local;• menținerea responsabilității față de populația deservită;• tarife mai mici decât în cazul gestiunii delegate, neexistând profit;	CONTRA: <ul style="list-style-type: none">• probleme în operare și întreținere datorită lipsei de personal calificat și echipament adecvat;• angajarea de personal calificat în condițiile limitării numărului de angajați în statele primăriei;• investiții suplimentare în utilaje specifice, mijloace de transport și materiale;• asigurarea spațiilor necesare pentru birouri, garaje, depozitării sculelor, materialelor etc;• asumarea tuturor riscurilor de autoritatea

	publică locală; <ul style="list-style-type: none"> lipsa de experiență în atragerea surselor de finanțare și implementarea proiectelor de investiții;
Opțiunea 2: Organizarea și funcționarea serviciului de iluminat public prin cooperare intercomunală	
PRO: <ul style="list-style-type: none"> transferul operării serviciului și riscurile unui operator regional; asigurarea unui management eficient al operării în condiții de calitate și de performanță impuse. dispunerea de capacități în vederea elaborării și implementării proiectelor de investiții la nivel regional; reducerea intervenției factorului politic în activitățile cotidiene ale operatorului; dreptul de control asupra derulării contractului de delegare a gestiunii; posibilitatea inserării unor clauze pe penalizare și reziliere în contractul de delegare. 	CONTRA: <ul style="list-style-type: none"> aparenta pierdere a controlului autorităților publice locale asupra operatorului; monopol pe termen lung atribuit operatorului, cu dificultăți de ieșire din contract în cazul prestării unui serviciu de neperformant; autoritatea trebuie să asigure finanțarea prestării serviciului.

Numărul mai mare de dezavantaje, precum și cel mai mic de avantaje al primei opțiuni în raport cu opțiunea a doua, recomandă cooperarea intercomunală în organizarea și funcționarea serviciului de iluminat public.

Starea actuală a sistemului de iluminat public, modalitatea de gestiune actuală, în cadrul primăriei, care nu dispune de personal calificat și fără instrumentele necesare unei minime exploatare, impune o rezolvare cât mai rapidă a situației. Continuarea în același mod înseamnă generarea de riscuri pe care le implică defecțiunile neremediate ale sistemului de iluminat: risc de accidente rutiere, insecuritate publică datorată lipsei luminii pe trotuare, parcuri și grădini, precum și încurajarea infracțiunilor și creșterea gradului de criminalitate.

Invocând motivele de mai sus, dar mai ales lipsa experienței și a capacităților necesare autorității de a gestiona în momentul de față un sistem de iluminat public, conduc la concluzia că asocierea și administrarea în comun a serviciului de iluminat public reprezintă soluția optimă, cel puțin în viitorul apropiat.

Motivele care justifică cooperarea intercomunală în organizarea serviciului de iluminat public

Motive de ordin economico-financiar

Prin crearea unui operator regional, specializat în prestarea serviciului de iluminat public se va putea obține raportul optim între tarife mici și calitate ridicată a serviciilor, precum și administrarea eficientă a sistemului de iluminat public.

Motivarea socială

Iluminatul public oferă o serie de beneficii esențiale pentru comunitate. Acesta poate fi utilizat pentru a promova securitatea în zonele urbane și pentru a spori calitatea vieții prin extinderea artificială a orelor în care este lumină. Iluminatul stradal îmbunătățește, de asemenea, siguranța șoferilor și a pietonilor etc.

Din punct de vedere social, realizarea unui iluminat public de calitate se reflectă în:

- ✓ creșterea gradului de civilizație, a confortului și a calității vieții;
- ✓ creșterea gradului de securitate individuală și colectivă în cadrul comunităților locale;
- ✓ asigurarea siguranței circulației rutiere și pietonale;
- ✓ funcționarea și exploatarea în condiții de siguranță, rentabilitate și eficiență economico-financiară.

Iluminatul public trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute de normele lumino-tehnice, fiziologice, de siguranță a circulației și de estetică arhitectonică, în următoarele condiții:

- ✓ utilizarea rațională a energiei electrice;
- ✓ recuperarea costului investițiilor într-o perioadă cât mai mică;
- ✓ reducerea cheltuielilor anuale de exploatare a elementelor componente ale instalațiilor electrice și echipamentelor de iluminat.

Motivarea pentru protecția mediului

Din punct de vedere al protecției mediului, eficiența energetică reprezintă punctul tranziției la o economie eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor. Un domeniu cheie pentru investițiile în eficiența energetică este iluminatul stradal, în care nu există doar oportunități majore de reducere semnificativă a consumului de energie electrică, ci și avantaje suplimentare asociate cu eliminarea treptată a tehnologiilor dăunătoare mediului, reducerea costurilor de întreținere și realizarea unui control global mult mai bun asupra iluminatului stradal.

Motivarea juridică

Organizarea și operarea serviciului de iluminat public prin cooperare intercomunală va permite dezvoltarea și eficientizarea activităților prin efectul economiilor de scară, fiind singura soluție care oferă certitudinea îndeplinirii scopurilor urmărite de autoritățile publice locale.

Acest lucru se poate realiza prin înființarea unui operator regional și delegarea gestiunii serviciului de iluminat public prin atribuirea directă a contractului de delegare.

Din punct de vedere juridic, atribuirea contractului de delegare de gestiune a serviciului de iluminat public către un operator regional este motivată ca fiind cel mai potrivit instrument juridic prin care autoritatea publică locală se va putea degreva de sarcinile administrării serviciului public ce face obiectul prezentului Studiu de oportunitate, dându-l spre administrare și exploatare, prin procedurile reglementate de lege, unei entități cu un management performant și să satisfacă cerințele investiționale și de finanțare necesare administrării și gestionării acestui sistem public și serviciilor aferente.

CAPITOLUL V. FINANȚAREA SERVICIULUI DE ILUMINAT PUBLIC

În practica internațională, funcționarea serviciilor de iluminat public este finanțată, în cea mai mare parte, din venituri sub formă de taxe locale sau plăți încasate pentru prestarea serviciului. În afara acestora, pot fi utilizate mai multe surse de finanțare: venituri din prestarea serviciilor terțiare (servicii de reparație, instalare, înlocuire a rețelelor electrice din casele cetățenilor, la comandă); subvenții (ajutoarele financiare) acordate de către autoritățile publice locale pentru familiile social-vulnerabile; subvenții directe din contul bugetelor locale.

Dacă e să ne referim doar la cheltuielile capitale de creare/reabilitare/modernizare a sistemelor de iluminat public, acestea ar putea fi finanțate din contul: resurselor financiare de la bugetele locale sau contribuțiilor sub altă formă ale autorităților publice locale; creditelor bancare; granturilor și fondurilor nerambursabile, etc.

În România, iluminatul public este reglementat de Legea serviciului de iluminat public nr. 230/2006, ca normă specială, și Legea serviciilor de utilități publice nr. 51/2006, reprezentând norma generală în domeniu.

În conformitate cu art. 35 alin. (1) din Legea nr. 230/2006, finanțarea cheltuielilor curente de funcționare și de exploatare a serviciului de iluminat public se asigură din veniturile proprii ale operatorilor, care provin din:

- alocații bugetare, în cazul gestiunii directe;
- încasarea de la autoritățile administrației publice locale, în calitate de reprezentante ale comunităților locale beneficiare ale serviciului de iluminat public, a sumelor reprezentând contravaloarea serviciului prestat, în cazul gestiunii delegate.

Sumele necesare finanțării funcționării și exploatării serviciului de iluminat public se prevăd în bugetele locale și se aprobă odată cu acestea, prin hotărâre a consiliilor locale, a Consiliului General al Municipiului București sau a asociațiilor de dezvoltare comunitară, după caz.

Finanțarea investițiilor pentru dezvoltarea, funcționarea și exploatarea serviciului de iluminat public din bugetele locale se face în baza hotărârii consiliilor locale, a Consiliului General al Municipiului București sau a asociațiilor de dezvoltare comunitară, după caz, potrivit legii.

De asemenea, Legea nr. 230/2006 prevede la art. 35 alin. (2) că autoritățile publice locale stabilesc taxe speciale pentru finanțarea serviciului de iluminat public, în conformitate cu prevederile legale în vigoare. Competența de a stabili taxe speciale este consacrată expres de textul art. 484 din Codul fiscal, care se completează cu prevederile Legii nr. 273/2006 privind finanțele publice locale. Deși taxa specială este prevăzută de lege, nu sunt multe autorități care au instituit această taxă locală specială. Sunt rare cazurile în care autoritățile publice locale au decis adoptarea unei taxe speciale pentru serviciul de iluminat public prin hotărâre de consiliu local, acestea regăsindu-se mai ales la unități administrative mai mici (comune). În unele cazuri taxa specială are o natură mixtă fiind prevăzută atât pentru finanțarea serviciului de iluminat public, cât și pentru salubritate, pază și ordine publică, etc.

În Republica Moldova, unde cadru legal special lipsește cu desăvârșire, organizarea și funcționarea serviciilor de iluminat public cade sub incidența mai multor legi referitoare la organizarea serviciilor publice de gospodărie comunală și la atribuțiile autorităților publice locale.

În lipsa unor prevederi exprese privind finanțarea serviciilor publice de gospodărie comunală, recomandăm ca finanțarea cheltuielilor curente de funcționare și exploatare a serviciului de iluminat public să se facă prin încasarea de la autoritățile administrației publice locale, în calitate de reprezentante ale comunităților locale beneficiare ale serviciului de iluminat public, a sumelor reprezentând contravaloarea serviciului prestat.

Astfel, autoritățile publice locale vor prevedea în bugetul unităților administrativ-teritoriale cheltuieli pentru finanțarea cheltuielilor curente de funcționare și exploatare a serviciului de iluminat public.

În cazul în care veniturile unităților administrativ-teritoriale nu pot acoperi aceste cheltuieli, consiliile locale pot institui taxe locale/speciale în condițiile legislației în vigoare.

Cu referință la taxele locale, amintim prevederile Codului fiscal al Republicii Moldova, care reglementează procedura și principiile stabilirii, modificării și anulării taxelor locale, cotele lor maxime, modul lor de plată, criteriile de acordare a înlesnirilor fiscale.

Art. 189 din Codul fiscal reglementează expres și limitativ taxele locale care pot fi stabilite și aprobate de consiliul local. O taxă pentru iluminatul public nu se regăsește în legislație. În acest caz, autoritatea publică poate stabili în taxele existente, costuri calculate în măsura în care să acopere și cheltuieli ocazionate de prestarea serviciului de iluminat public (spre exemplu, în taxa pentru amenajarea teritoriului).

În caz contrar, autoritatea publică locală poate opta pentru aprobarea unor taxe speciale în conformitate cu Legea privind finanțele publice locale nr. 397/2003. Potrivit art. 32 din această lege, consiliul local:

"b¹) aprobă, modifică/anulează și percep taxele speciale pentru funcționarea unor servicii publice locale create în interesul persoanelor fizice și juridice;

b²) stabilesc domeniile de activitate și condițiile în care se pot institui taxele speciale, modul de organizare și funcționare a serviciilor publice de interes local pentru care se propun taxele respective".

În funcție de cheltuielile necesare asigurării serviciului de iluminat public, autoritățile publice locale pot institui o taxă specială cu această destinație. De asemenea, în cazul în care capacitatea de plată a consumatorilor o permite, respectiv locuitorii acceptă, această taxă poate să includă nu doar contravaloarea prestării serviciului, ci și o cotă de dezvoltare destinată finanțării modernizării, extinderii și reabilitării sistemului de iluminat public.

CAPITOLUL VI. DEZVOLTARE INSTITUȚIONALĂ

6.1. Lacune normative în Legea nr. 1402/2002 privind aplicarea cooperării intercomunale în furnizarea/prestarea serviciilor publice de gospodărie comunală

Serviciile publice de gospodărie comunală se organizează și se administrează cu respectarea prevederilor legale privind administrația publică locală, descentralizarea administrativă și financiară, dezvoltarea regională, finanțele publice locale și cu respectarea următoarelor principii, enumerate în art. 6 alin. (2) din Legea nr. 1402/2002:

a) dezvoltarea durabilă; b) responsabilitatea și legalitatea; c) autonomia locală; d) descentralizarea serviciilor publice de gospodărie comunală; e) antrenarea și consultarea populației în procesul de adoptare a deciziilor privind dezvoltarea infrastructurii edilitare; f) asocierea intercomunală și parteneriatul; g) corelarea cerințelor cu resursele; h) administrarea eficientă a bunurilor din proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale; i) asigurarea mediului concurențial; j) accesul liber la informațiile privind serviciile publice de gospodărie comunală; k) colaborarea strânsă dintre autoritățile publice de diferite niveluri; l) protecția și ocrotirea mediului natural și conservat, utilizarea rațională și păstrarea resurselor naturale.

Printre principiile reglementate și menționate mai sus, regăsim și principiul asocierii intercomunale. Asocierea și cooperarea autorităților publice locale are drept scop înființarea, organizarea, gestiunea și exploatarea în interes comun a unor servicii publice de gospodărie comunală, inclusiv pentru finanțarea și realizarea obiectivelor de investiții specifice acestor servicii.

Principiul asocierii intercomunale este un principiu consacrat expres în art. 14 alin. (2) lit. j) din Legea privind administrația publică locală nr. 436/2006 potrivit căruia, consiliul local decide, în condițiile legii, asocierea cu alte autorități ale administrației publice locale, inclusiv din străinătate, pentru realizarea unor lucrări și servicii de interes public, pentru promovarea și protejarea intereselor autorităților administrației publice locale, precum și colaborarea cu agenți economici și asociații obștești din țară și din străinătate în scopul realizării unor acțiuni sau lucrări de interes comun.

Același principiu, al *promovării parteneriatului și asocierii intercomunale pentru înființarea și exploatarea unor sisteme tehnico-edilitare zonale* stă la baza exercitării atribuțiilor Guvernului în domeniul serviciilor publice de gospodărie comunală (art. 13 alin. (3) lit. f) din Legea nr. 1402/2002).

Mai mult decât atât, elemente ale asocierii intercomunale sunt reflectate și în art. 14 alin. (4) lit. c) și e) din Legea nr. 1402/2002: "*autoritățile publice locale se pot asocia în vederea realizării unor investiții de interes comun din infrastructura tehnico-edilitară*" și "*autoritățile publice locale pot participa cu bunuri la capitalul social al operatorilor înființați pentru furnizarea/prestarea serviciilor publice de gospodărie comunală la nivel local sau raional, respectiv realizarea de investiții în infrastructura tehnico-edilitară*".

În temeiul acestor prevederi locale, *asocierea*, oferă, în același timp, oportunități reale autorităților publice locale de a-și eficientiza activitatea și a îmbunătăți calitatea serviciilor prestate prin unirea eforturilor mai multor comunități. Devine o realitate tendința tot mai accentuată ca autoritățile publice locale, însărcinate cu misiunea satisfacerii interesului public, să adopte soluția cooperării intercomunale.

Cooperarea intercomunală reprezintă asocierea a două sau mai multe unități administrativ-teritoriale în scopul furnizării/prestării, în comun, a serviciilor publice; cooperarea intercomunală asigură îmbunătățirea eficienței infrastructurii și serviciilor publice locale, sub aspectul calității și costurilor, precum și beneficierea de economii de scară.

Totuși, cooperarea intercomunală nu este reglementată în Capitolul III. Organizarea și funcționarea serviciilor publice de gospodărie comunală din Legea nr. 1402/2002.

Legea reglementează expres doar:

- gestiunea directă prin compartimentele specializate organizate în cadrul autorităților administrației publice locale;
- gestiunea delegată prin contract de parteneriat public-privat.

Este cunoscut faptul că oricât de evoluată poate fi o legislație, întotdeauna vor apărea situații concrete ce vor excede cadrul scris. În acest caz, acoperirea lacunelor se va face prin metodele avute la dispoziție.

În lipsa unor reglementări exprese, cooperarea intercomunală în furnizarea/prestarea serviciilor publice de gospodărie comunală poate fi aplicată de autoritățile publice locale în temeiul principiului asocierii intercomunale.

În acest sens, se recomandă drept reper practica și legislația specială care reglementează unele servicii publice de gospodărie comunală.

Un exemplu în acest sens poate fi serviciul de alimentare cu apă și de canalizare, care este la o etapă avansată în organizarea și funcționarea pe teritoriul mai multor unități administrativ-teritoriale. Regionalizarea serviciului, care are la bază cooperarea intercomunală, reprezintă elementul cheie al politicii naționale de dezvoltare a sectorului alimentare cu apă și sanitație.

Primele exemple de regionalizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare au luat ființă în lipsa cadrului legal de reglementare. Primele contracte de delegare a gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare au fost semnate în anul 2010 în cadrul Proiectului „Programul de Dezvoltare a Companiilor de Aprovizionare cu Apă și Canalizare”. Aceste contracte au fost atribuite direct, fără organizarea unei licitații publice, unor operatori cu capital social integral public.

Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303/2013 care reglementează modul de atribuire a contractului de delegare a gestiunii a fost adoptată abia în 2013. Prin art. 13 alin. (12) din Legea nr. 303/2013, atribuirea directă a contractului de delegare a fost instituită ca excepție de la regula licitației publice, în cazul în care capitalul social al operatorului este deținut de unitățile administrativ-teritoriale sau de stat.

Prin urmare, recomandăm ca acoperirea lacunelor normative în domeniul cooperării intercomunale în furnizarea/prestarea serviciilor publice de gospodărie comunală să se facă prin raportare la cadrul legal și practica existentă în Republica Moldova.

6.2. Modelul instituțional optim pentru organizarea și funcționarea serviciului de iluminat public în Regiunea cheie Cahul

Componenta instituțională este crucială pentru implementarea oricărui proiect de cooperare intercomunitară în domeniul serviciilor publice. Identificarea unui model instituțional viabil influențează direct reușita organizării și funcționării serviciilor publice, în comun, cu mai multe unități administrativ-teritoriale.

Pentru organizarea serviciului de iluminat public prin cooperare intercomunală în Regiunea cheie Cahul, se propune modelul instituțional compus din următoarele elemente:

a) Acordul de Asociere pentru dezvoltarea în comun a serviciului de iluminat public în Regiunea cheie Cahul;

b) Operatorul Regional;

c) Contractul de delegare a gestiunii serviciului care reglementează relația dintre Operatorul Regional și autoritățile publice locale.

Acordul de Asociere

Cadrul legal din Republica Moldova, ca o soluție pentru combaterea neajunsurilor date de fragmentarea administrativă, consacră prin mai multe acte normative asocierea și cooperarea dintre autoritățile publice locale.

Spre exemplu, dreptul de asociere a autorităților publice locale este statuat în art. 14 alin. (2) lit. j) din Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28.12.2006, potrivit căruia, consiliul local decide, în condițiile legii, asocierea cu alte autorități ale administrației publice locale, inclusiv din străinătate, pentru realizarea unor lucrări și servicii de interes public, pentru promovarea și protejarea intereselor autorităților administrației publice locale, precum și colaborarea cu agenți economici și asociații obștești din țară și din străinătate în scopul realizării unor acțiuni sau lucrări de interes comun.

Prin intermediul acestor reglementări legale, Parlamentul a pus la dispoziția autorităților locale un instrument prin intermediul căruia acestea pot asigura furnizarea/prestarea, în comun cu alte autorități locale care au nevoi similare, serviciilor publice care se ală în responsabilitatea lor.

Beneficiile constatate în urma asocierii sunt multiple; se observă optimizarea costurilor și o utilizare mai eficientă a resurselor, costurile sunt împărțite între unitățile administrativ-teritoriale, ceea ce asigură o suportabilitate mai mare a acestora.

De asemenea, asocierea mai multor unități administrativ-teritoriale în scopul de a dezvolta împreună serviciile publice răspunde nevoii de a echilibra nivelul de dezvoltare a unităților administrativ-teritoriale și constituie o aplicare a principiului solidarității ca una dintre valorile fundamentale ale Uniunii Europene cu efecte pozitive asupra consumatorilor.

În lipsa unor reglementări exprese, pot fi identificate următoarele forme de asociere a unităților administrativ-teritoriale¹:

¹ Unitățile administrativ-teritoriale din Republica Moldova pot coopera și cu unități administrativ-teritoriale din alte state prin încheierea unor: a) acorduri de cooperare transfrontalieră; b) acorduri de înfrățire/cooperare, inclusiv finanțarea acestora.

- două sau mai multe unități administrativ-teritoriale au dreptul să coopereze și să se asocieze, în condițiile legii, formând structuri cu personalitate juridică, numite Asociații de Dezvoltare Intercomunitară;
- unitățile administrativ-teritoriale pot încheia între ele acorduri, în condițiile legii, respectiv pot participa, inclusiv prin alocare de fonduri, la inițierea și la realizarea unor programe de dezvoltare regională.

Asociațiile de dezvoltare intercomunitară, prin efortul conjugat al mai multor autorități publice locale, pot suplini neajunsurile fragmentării administrative, asigurând servicii publice la parametri cantitativi și calitativi superiori care determină un grad de satisfacție sporit membrilor comunităților locale beneficiare.

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară (ADI) este o structură de cooperare cu personalitate juridică, non-profit, înființată prin asocierea a două sau mai multe unități administrativ-teritoriale, în scopul realizării în comun a unor proiecte de dezvoltare regională și furnizării/prestării în comun a serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare.

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară va prelua unele atribuții și responsabilități ale autorităților publice locale privind furnizarea/prestarea serviciilor publice, precum și drepturile de control asupra operatorului regional.

De asemenea, Asociația de Dezvoltare Intercomunitară va fi principalul reprezentant al autorităților publice locale în relația cu Operatorul Regional, ca interfață de discuții și cu rol de coordonare, apărând interesele comune ale membrilor săi, în principal privind:

- elaborarea și aprobarea strategiei de dezvoltare a serviciului, a programelor de reabilitare, extindere și modernizare a infrastructurii tehnico-edilitare;
- coordonarea proiectării și execuției lucrărilor tehnico-edilitare, în scopul realizării acestora într-o concepție unitară și corelată cu programele de dezvoltare economico-socială a localităților, de amenajare a teritoriului, urbanism și mediu;
- monitorizarea și controlul modului de respectare a obligațiilor și responsabilităților asumate de operator prin contractul de delegare;
- stabilirea unei politici tarifare coerente la nivelul întregii arii a delegării prevăzute în contractul de delegare, cu aplicarea principiului solidarității;
- controlul activității și performanțelor Operatorului Regional;
- elaborarea și aprobarea caietului de sarcini și a regulamentului serviciului, consolidat și armonizat pentru întreaga arie a serviciului.

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară nu are calitatea de operator, prin urmare nu asigură furnizarea/prestarea serviciilor publice.

Asociația își asumă și exercită, pentru și în numele autorităților administrației publice locale asociate, toate competențele și atribuțiile, drepturile și obligațiile pe domeniul strict limitat al serviciului public care i-au fost transferate.

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară și-a demonstrat aplicabilitatea în dezvoltarea serviciilor publice din România, în special a serviciilor publice de utilități publice. În ultimul deceniu au fost înființate foarte multe Asociații de Dezvoltare Intercomunitară în diferite servicii publice a căror competență este deținută de autoritățile publice locale.

Cu mare regret, autoritățile publice locale din Republica Moldova nu se pot asocia în vederea înființării Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitară, deoarece lipsește cadrul legal de

reglementare al acestora. Un proiect de lege care reglementează modul de înființare, organizare, funcționare și finanțare a Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitară, enumerarea împuternicirilor acordate acestora de unitățile administrativ-teritoriale, este înregistrat în Parlamentul Republicii Moldova.

Din momentul aprobării și intrării în vigoare a reglementărilor amintite mai sus, se recomandă autorităților publice locale din Regiunea cheie Cahul să se asocieze prin crearea Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitară.

La moment, în lipsa Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunală, se recomandă autorităților publice locale din Regiunea cheie Cahul să încheie un Acord de Asociere. Având la bază principiul asocierii unităților administrativ-teritoriale, Acordul de Asociere va fi încheiat în scopul cooperării autorităților publice locale în dezvoltarea serviciului de iluminat public în Regiunea cheie Cahul.

Acordul de Asociere se instituie în scopul înființării, organizării, exploatării, monitorizării și gestionării în comun a serviciului de iluminat public pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale din Regiunea cheie Cahul, precum și realizarea în comun a unor proiecte de investiții publice, destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării, după caz, a infrastructurii tehnico-edilitare.

Obiectivul comun ce stă la baza Acordului de Asociere este interesul general al locuitorilor de pe raza unităților administrativ-teritoriale pentru îmbunătățirea calității serviciului, atingerea și respectarea standardelor privind protecția mediului, precum și creșterea capacității de atragere a fondurilor pentru finanțarea investițiilor necesare în infrastructura tehnico-edilitară aferentă serviciului.

Acordul de Asociere va cuprinde:

- a) denumirea unităților administrativ-teritoriale participante;
- b) scopul și principiile de activitate;
- c) modul de creare a Consiliului intercomunal, atribuțiile și modalitatea de desfășurare a ședințelor;
- d) retragerea/excluderea părților;
- e) orice alte clauze necesare desfășurării activității și îndeplinirii scopului stabilit.

Consiliul intercomunal este organul abilitat cu realizarea activităților necesare realizării scopului declarat. Consiliul va fi format din toți reprezentanții unităților administrativ-teritoriale, desemnați prin decizie a autorităților deliberative ale acestora. Se recomandă ca acești reprezentanți să fie primarii, pentru municipiu, comune și sate, respectiv președintele consiliului raional, pentru raionul Cahul.

Întru realizarea obiectivelor Acordului de Asociere, Consiliul va exercita, în numele și pe seama unităților administrativ-teritoriale, următoarele atribuții:

- a) elaborarea Programului de dezvoltare a serviciului de iluminat public în Regiunea cheie Cahul;
- b) identificarea surselor de finanțare a Programului de dezvoltare a serviciului de iluminat public și a proiectelor de investiții în infrastructura tehnico-edilitară;
- c) coordonarea proiectării și execuției lucrărilor tehnico-edilitare, în scopul realizării acestora într-o concepție unitară și corelată cu programele de dezvoltare economico-socială a localităților, de amenajare a teritoriului, urbanism și mediu;

- d) analiza și dezbateră aspectelor legale privind înființarea Operatorului Regional;
- e) elaborarea unei politici tarifare coerente la nivelul întregii arii a serviciului;
- f) analiza situației privind nivelul de dezvoltare și calitatea serviciului furnizat/prestat, inclusiv modul de întreținere, exploatare și administrare a bunurilor proprietate a unităților administrativ-teritoriale, încredințate pentru realizarea serviciului Operatorului Regional;
- g) elaborarea caietului de sarcini și a regulamentului serviciului, consolidat și armonizat pentru întreaga arie a serviciului.

Pentru început activitățile Consiliului vor fi îndreptate spre acțiunile necesare înființării Operatorului Regional și delegarea gestiunii serviciului de fiecare unitate administrativ-teritorială.

În acest scop, la ședințele Consiliului vor fi analizate detaliile legale și instituționale privind forma de organizare juridică a Operatorului Regional, mărimea capitalului social, stabilirea aportului fiecărei autorități publice locale la capital social al Operatorului Regional, suportarea cheltuielilor privind înregistrarea acestuia etc.

De asemenea, Consiliul va elabora și negocia un contract de delegare a gestiunii unitar pentru întreaga arie a serviciului, având doar anexe specifice pentru fiecare unitate administrativ-teritorială.

Consiliul va alege dintre membrii săi Președintele, care va conduce ședințele acestuia și care va reprezenta interesele părților în raporturile cu terții. Președintele va fi ales pentru o perioadă de 2 ani. Pentru început, este recomandabil ca președintele să fie reprezentantul municipiului Cahul.

Secretariatul va fi asigurat, prin rotație, de fiecare unitate administrativ-teritoriale. Se recomandă ca secretariatul să fie ținut de aceeași unitate administrativ-teritorială care deține și președinția.

Consiliul intercomunal se întrunește în ședințe trimestrial, sau ori de câte ori este nevoie, la convocarea Președintelui sau de un număr de cel puțin 5 reprezentanți.

Deciziile Consiliului se vor lua în prezența a trei pătrimi din numărul Părților semnate și cu majoritatea voturilor reprezentanților prezenți.

Deciziile Consiliului intercomunal sunt obligatorii pentru părți, fiind aduse la cunoștința acestora în termen de cel mult 5 (cinci) zile calendaristice de la data ședinței.

Procesul-verbal este semnat de Președinte și de secretar. O copie a procesului-verbal va fi transmisă, în termen de maximum 8 (opt) zile calendaristice de la data ședinței, fiecărei Părți, indiferent dacă reprezentantul acestuia a fost sau nu prezent la ședință.

De asemenea, Acordul de Asociere va prevedea modalitatea de retragere/excludere a părților, modificarea prin acte adiționale, soluționarea litigiilor etc.

Acordul de Asociere va produce efecte juridice până la înființarea Asociației de Dezvoltare Intercomunală.

Operatorul Regional

Operatorul Regional este operatorul organizat ca societate comercială, cu capital social al unităților administrativ-teritoriale, care asigură serviciul public pe raza de competență a tuturor

unităților administrativ-teritoriale, inclusiv administrarea și exploatarea infrastructurii tehnico-edilitare.

Dintre formele pe care poate să le îmbrace societatea comercială, enumerate expres în Codul civil al Republicii Moldova, în domeniul serviciilor publice de gospodărie comunală pot fi agreate doar societățile pe acțiuni și societățile cu răspundere limitată.

Ambele tipuri - atât societatea pe acțiuni, cât și societatea cu răspundere limitată - au avantaje și dezavantaje. Fără a intra într-o analiză detaliată a fiecăreia, menționăm că societatea cu răspundere limitată necesită o procedură mai simplă de înregistrare, precum și un mod de activitate mai simplu, mai flexibil comparativ cu societatea pe acțiuni.

Societatea cu răspundere limitată este societatea comercială cu personalitate juridică al cărei capital social este divizat în părți sociale conform actului de constituire și ale cărei obligații sunt garantate cu patrimoniul societății.

Din aceste considerente, în vederea creării unui Operator Regional în Regiunea cheie Cahul, abilitat cu prestarea serviciului de iluminat public se recomandă societatea cu răspundere limitată.

Soluția optimă pentru crearea Operatorului Regional va fi înființarea unei societăți comerciale noi. Fondatori vor fi toate unitățile administrativ-teritoriale care vor delega gestiunea serviciului acestui operator. În acest mod se va asigura un control direct și o influență dominantă asupra deciziilor strategice ale Operatorului Regional.

Pentru început obiectul de activitate al Operatorului Regional va fi limitat la prestarea serviciului de iluminat public.

Ulterior, obiectul de activitate al operatorului poate fi extins și la alte activități de administrare a domeniului public cum ar fi: amenajarea și întreținerea spațiilor verzi, a parcurilor și grădinilor publice, a terenurilor de sport, a locurilor de agrement și a terenurilor de joacă pentru copii; construirea, modernizarea, exploatarea și întreținerea străzilor, drumurilor, podurilor, viaductelor, a pasajelor rutiere și pietonale, subterane și supraterane; construirea, modernizarea, întreținerea, administrarea și exploatarea piețelor agroalimentare, a târgurilor și oboarelor; administrarea cimitirelor etc.

Operatorul Regional va fi responsabil pentru asigurarea serviciului pe teritoriul unităților administrativ-teritoriale care i-au delegat gestiunea serviciului, precum și administrarea și exploatarea, acolo unde este cazul, a tuturor bunurilor care fac obiectul contractului.

Controlul asupra funcționării operatorului regional va fi exercitat, în comun, de toate unitățile administrativ-teritoriale, conform prevederilor statuate din actul constitutiv al acestuia.

Contractul de delegare a gestiunii

Contractul de delegare a gestiunii este principalul document între părțile semnatare, unde sunt enumerate drepturile și obligațiile autorității publice locale, pe de o parte, și ale Operatorului Regional, pe de altă parte, privind organizarea și funcționarea serviciului de iluminat public.

Astfel, prin contractul de delegare a gestiunii serviciilor, Operatorul Regional deține dreptul exclusiv de a presta serviciul de iluminat în cadrul ariei de competență teritorială a autorității delegante. De asemenea, operatorul preia dreptul exclusiv de a exploata, întreține și administra bunurile delegate, precum și investițiile privind reabilitarea bunurilor existente și cu extinderea ariei delegării.

Contractul de delegare a gestiunii se aprobă, în mod obligatoriu, prin decizie de atribuire, adoptată de autoritățile deliberative ale unităților administrativ-teritoriale (consiliul local/consiliul raional), și se semnează de către autoritățile executive ale acestora (primarul unității administrativ-teritoriale/președintele raionului).

Din momentul intrării în vigoare, contractul de delegare a gestiunii serviciului devine obligatoriu pentru părțile semnatare.

Contractul de delegare a gestiunii va cuprinde în mod obligatoriu clauzele referitoare la: a) denumirea părților contractante; b) obiectul contractului; c) durata contractului; d) drepturile și obligațiile părților contractante; e) programul de investiții, sarcinile și responsabilitățile părților cu privire la programele de investiții; f) indicatorii de performanță; g) răspunderea contractuală; h) forța majoră; i) menținerea echilibrului contractual; j) condițiile de reziliere a contractului; k) administrarea patrimoniului public și privat preluat; l) alte clauze convenite de părți, după caz.

Nu pot fi inserate prevederi care nu fac obiectul contractului de delegare a gestiunii, care nu se referă la asigurarea serviciilor de iluminat public în cadrul ariei de competență teritorială a autorității publice, respectiv modul de exploatare, întreținere și administrare a bunurilor delegate.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Organizarea serviciului de iluminat public ca serviciu propriu în cadrul autorității publice locale presupune asumarea riscurilor legate de lipsa experienței, costuri financiare importante din bugetul local pentru asigurarea cu personal specializat și cu dotare tehnică necesară prestării unui serviciu de calitate, întâzieri generate de înființarea unui astfel de serviciu, dar mai ales de posibilitatea ca cheltuielile cu întreținerea sistemului de iluminat să crească în această variantă.

Serviciul de iluminat public nu este o activitate care generează venituri, este un serviciu care generează cheltuieli. Singura activitate care poate fi asimilată unui venit este reducerea cheltuielilor cu energia electrică prin modernizarea sistemului existent.

Din toate punctele de vedere, financiar, reducerea consumului de energie electrică, creșterea calității serviciului, creșterea calității vieții locuitorilor, creșterea gradului de securitate individuală și colectivă în cadrul comunității locale, precum și a gradului de siguranță a circulației rutiere și pietonale, susținerea și stimularea dezvoltării economico-sociale a unității administrativ-teritoriale, ridicarea gradului de civilizație, a confortului și implicit a calității vieții, punerea în valoare a elementelor arhitectonice și peisagistice, marcarea evenimentelor festive și a sărbătorilor legale și religioase, cooperarea intercomunală în organizarea serviciului de iluminat public este opțiunea cea mai avantajoasă.

Prin asocierea și cooperarea a două sau mai multe unități administrativ-teritoriale se pot asigura premisele necesare pentru organizarea și finanțarea unui serviciu public de calitate. În acest mod, unitățile administrativ-teritoriale păstrează prerogativele privind adoptarea politicilor și a strategiilor de dezvoltare a serviciului public, inclusiv dreptul de a urmări, controla și a supraveghea îndeplinirea obligațiilor privind realizarea acestui serviciu.

În vederea atingerii acestui deziderat, autoritățile publice locale se vor asocia și vor coopera în scopul înființării, organizării, exploatării, monitorizării și gestionării în comun a serviciului de iluminat public pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale din Regiunea cheie Cahul, precum și realizarea în comun a unor proiecte de investiții publice, destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării, după caz, a infrastructurii tehnico-edilitare.

Recomandări:

1. Autoritățile publice locale vor încheia Acordul de Asociere, care va avea drept obiectiv interesul general al locuitorilor de pe raza unităților administrativ-teritoriale membre pentru îmbunătățirea calității serviciului, atingerea și respectarea standardelor privind protecția mediului, precum și creșterea capacității de atragere a fondurilor pentru finanțarea investițiilor necesare în infrastructura tehnico-edilitară aferentă serviciului.

2. Operatorul Regional va asigura serviciul de iluminat public pe raza de competență a tuturor unităților administrativ-teritoriale, inclusiv administrarea și exploatarea infrastructurii tehnico-edilitare. Operatorul Regional care va fi creat prin contribuția unităților administrativ-teritoriale din Regiunea cheie Cahul, va deveni un operator cu experiență, cu capacitate tehnică și organizatorică, dotare și experiență managerială, bonitate și capacitate financiară necesară prestării serviciului de iluminat public.

3. Contractul de delegare a gestiunii va acorda Operatorului Regional dreptul exclusiv de a presta serviciul de iluminat public pe teritoriul unităților administrativ-teritoriale delegate. De asemenea, operatorul preia dreptul exclusiv de a exploata, întreține și administra bunurile delegate, precum și investițiile privind reabilitarea bunurilor existente și cu extinderea ariei delegării.